

לקראת שבת מלכתא

אחרי אותה ברית מרן היה בשמחה מאוד מאוד גדולה, הוא הודה לי מעומק הלב על החסד הגדול שעשיתי עמו. הוא נשאר עד סוף הברית של המבוגר וגם אמר את הברכות שלאחר המילה

בפגישה אקראית שזיכו לנו משמים, עם המוהל המפורסם הרה"ח רבי שלמה גלבר שליט"א, שמענו מפיו עובדות מדהימות והנהגות מיוחדות של דודו ה'שבט הלוי' זיע"א ושל מרן שר התורה זיע"א, לגבי ברית מילה ואמירת תחנון

יעקב א. לוסטיגמן

"והפכה הגדול מאחיו" (ויקרא כ"א, י')

אחד מגדולי המוהלים המומחים והמפורסמים בדורנו הוא המוהל הרה"ח רבי שלמה גלבר שליט"א, דור רביעי למוהלים, ומי שזכה להעמיד מאות תלמידים המשמשים כמוהלים בכל תפוצות ישראל, ועוד ידו נטויה בלימוד אומנות המילה ובמילת ילדי ישראל לאלפים ולרבבות.

גם אביו של הרב גלבר לפניו היה מוהל ותיק ומומחה בדורו, ולפניו סבו ואבי סבו. זכה הרב גלבר וגם בנו הרה"ח רבי יואל גלבר כבר התפרסם ברחבי הארץ והעולם כמוהל מומחה בפני עצמו, דור חמישי למשפחת מוהלים, זריו ורגיל במלאכתו המבוקש גם במקרים של בריתות מורכבות המצריכות מיומנות מיוחדת.

פרט מעניין נוסף ובעל חשיבות אודות הרב גלבר, הוא עובדת היותו אחיינו של מרן פוסק הדור הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי'. עובדה זו, העניקה לרב גלבר גישה פתוחה וחופשית אל עמוד ההוראה של הדור, וכך מעבר להיותו מוהל מומחה ומפורסם, הוא גם זכה להיות מי שליבן עם מרן בעל 'שבט הלוי' את הסוגיות השונות של הלכות מילה, ואף קבע מסמרות כיצד יש לנהוג במקרים כאלו ואחרים, כשבין היתר היה זה שהנחיל לרבים את עמדתו של מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל בסוגיות שונות בהלכות מילה.

הודות למלאכת הקודש בה מחזיק רבי שלמה גלבר, ועובדת היותו

מעתיק השמועה מפי מרן ה'שבט הלוי' זצ"ל, זכה הרב גלבר להתחבב מאוד על רבים מגדולי ישראל בדורנו, אדמו"רים ורבנים מכל העדות והחוגים.

אבל קשר מיוחד במינו היה לרב גלבר עם מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל, ועיקרו של קשר זה נוגע בפטור שפטר הרב גלבר את מרן שר התורה פעמים רבות, מהצורך לומר תחנון, ועל כך נסובה השיחה שערכנו עמו, בשולי שמחת הברית לבן ידידנו, מחשובי ואהובי אנשי משרד 'דרשו' הרה"ח רבי יחיאל גולדברג הי"ו. "היה זה לפני שנים לא מעטות", סיפר הרב גלבר בשיחה עמו, המשך בעמוד 28

פעם אחת לפני היציאה לבית האבות נאלצתי להביא עימי את שני הילדים שלי, אחד בן ארבע והשני בן שלוש, סבא אמר לי: "אהרן: היום איננו יכולים להיכנס יחד, כי לאיש בן תשעים ומעלה לא באים עם ילדים קטנים", אמרתי לו: "סבא, הם לא שובבים וישבו בשקט", אך סבא עמד על דעתו, באמרו: "אני אדם מבוגר ומבין לליבם של זקנים, ממש לא בא בחשבון שאתה תיכנס איתם פנימה"

ממידותיו האציליות של מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

"וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי וְעִשְׂיֶתֶם אֹתָם" (ויקרא כ"ב, ל"א)

סיפור מופלא, מספר נכדו המסור רבי אהרן גולדברג: היה לנו קרוב ישיש, איש שיבה שבשחר ימיו התגורר בחו"ל והיו לו שם תפקידים נכבדים ובאחרית ימיו עלה לארץ הקודש, כאן היה בודד וכבר לא היה לו סיפוק מחייו. הזיקנה מיהרה לקפוץ עליו ביתר שאת, והוא ואשתו התגוררו בבית אבות ידוע בירושלים. רבינו הקפיד לבקרו מפקידה לפקידה. האיש היה כאמור בודד ומצבו הלך ודעך מחודש לחודש. רבינו ניסה לרומם את רוחו, ולהוציא אותו מהעצבות וכמעט לא הצליח.

הלכתי איתו פעמים רבות לבקר את הזוג הזה במושב זקנים, פעם אחת לפני היציאה לבית אבות נאלצתי להביא עימי את שני הילדים שלי, אחד בן ארבע והשני בן שלוש, סבא אמר לי: "אהרן: היום איננו יכולים להיכנס יחד, כי לאיש בן תשעים ומעלה לא באים עם ילדים קטנים", אמרתי לו: "סבא, הם לא שובבים וישבו בשקט", אך סבא עמד על דעתו, באמרו: "אני אדם מבוגר ומבין לליבם של זקנים, ממש לא בא בחשבון שאתה תיכנס איתם פנימה". ניסיתי בכל זאת לבקש וסבא היה נחרץ ובוודאי הצדק היה איתו כי הישיש לא היה בדעה צלולה ולא עם מצב רוח מרומם, אלא שחשבתי שזה לא כל כך נורא.

אבל סבא רצה שהמצוה תתנהל בשלמות, כאשר הגענו למקום ליויתי אותו מאחור, כמעט עד החדר ומכיון שהיה אפשר להתבלבל בפרוזדורים ובחדרים, אמרתי לעצמי: ברור שאינני נכנס עם הילדים לחדר, רק הבטתי מרחוק אחריו שאינו מתבלבל.

והנה אני רואה מזווית הפרוזדור שהישיש יושב עם הראש על השולחן, אינו רואה בכלל שסבא נכנס וסבא מנסה לדבר משהו, וכלום. היה נראה כי חובה לעשות שם משהו. פקדתי על הילדים תמתינו כאן בחוץ, אל תזוזו ובעוד דקה דקותיים, אני שב.

נכנסתי רק כדי לעשות אוירה נעימה יותר, אבל הדקה הפכה לכמה דקות והילדים שהמתינו לשובי התייאשו והחליטו שהם באים אחרי ונכנסו לתוך החדר. ואז, לא להאמין, הזקן רק ראה שני ילדים קטנים

ואורו עיניו. הבאת כאלה ילדים, איזה ילדים נחמדים ומתוקים, לפתע פתח את הפה וסבא מסתכל עלי בשמחה עם העיניים שלו הוא רמז לי בהתפעלות, כמי שאומר איזה יופי שהאיש שמח ומתעורר לחיים. מכאן ואילך באמת הישיש ואשתו התחילו להשתעשע עם הילדים וגם נתנו להם סוכריות, ממש תחיית המתים. ואז פונה לסבא: ר' שלמה זלמן, אני תמיד נהנה שאתה בא לבקרני, אבל היום היתה לי כזו הנאה, אני ממש מודה לך ומעריך את ההבנה שלך איך לשמח אותי תמיד.

כשיצאנו מהחדר פנה אלי סבא ואמר לי: אהרן, הרי אתה יודע כמה שאני טורח ליהנות את האדם הזה ולא עוזר כלום, וגם עכשיו כדי לשמח אותנו, אמרתי לך שהילדים לא יכנסו ולא יפריעו. מיד התנצלתי, לא התכוונתי חלילה שהם יכנסו, הם פשוט באו ונכנסו ללא רשות. וסבא אומר: בסדר, אני מבין, אבל תראה מה היה כאן: בסופו של דבר, הוא הרי כל כך הודה לנו והיה שמח מכך. והרי זו דוגמא ממנה יש לאדם ללמוד לדעת ולהכיר בכל עת ועידן לא להחזיק רק מעצמך ומדעותיך, מותר ונצרך להאזין להלך מחשבתם של אחרים. אני צריך לקבל על עצמי לשמוע יותר את השני, וגם אם הוא נכד שלי ולחשוב שוב על מה שהוא אומר. וגם אם פשוט אצליח

להוכיח שאיני צודק, ושוב אמר בכזו שמחה. תראה אהרן, הרי היית צודק. תודה רבה, יישר כח, בדרך חזור במכונית סבא פנה לילדים ושיבח את התנהגותם וכמה ששימחו אדם מבוגר וכשהגענו הביתה כיבד אותם בשוקולד.

המכתב שרבינו ביקש לשמור

עוד מספר רבי אהרן: מפעם לפעם היה סבא ממיין את המכתבים שקיבל ובודק מה הוא צריך לשמור ומה לגניזה וכו' אירע פעם שעל מכתב אחד שלא נראה היה שהוא זקוק לו הוא ביקש להשאירו. כשנשאל מדוע הוא משאירו נענה ואמר, כי במכתב טמונה עבודת המידות והוא נהנה להסתכל בו. גופא דעובדא היה, רבינו ביקש מתלמיד חכם אחד שידפיס בספרו מאמרים שכתב בנושא שעליו הדפיס אותו ת"ח ספר באותה תקופה. לאחר תקופה ערכו את כתבי רבינו והוא ביקש מאותו תלמיד חכם שישכים שידפיסו שוב בספרו את אותם מאמרים והלה הסכים בשמחה וכתב מכתב לרבינו על כך, ורבינו ראה בזה שבירת המידות ולכן רצה להשאירו.

נכנס פעם מישהו לבית ורצה שיתנו לו משהו, וכנראה שהלה לא היה מאניני הדעת, והתחיל לצעוק שאם לא יתנו לו, יהפוך את הבית וכדו'. הלך מישהו מבני המשפחה והוציאו החוצה. נזעק רבינו ואמר "מהבית שלי לא זורקים יהודי". כך היה כמה וכמה פעמים שלא הרגיש טוב ואחד מבני הבית אמר לאנשים שהמתינו לשאלו שיבואו פעם אחרת, וכשהגיע שעת קבלת קהל אזר עוז ותעצמות ורצה לקבל את הקהל וכשאמרו לו ששלחו אותם, הצטער מאד, באמרו: איך יתכן שגירשו אנשים מביתי?!

שוב הוי מעשה ביהודי שרצה ברכה מרבינו לענין מסויים, וכשהגיע דפק בדלת ורבינו לא ענה, היות וידע שזו שעת קבלת קהל לא חשש והרבה לדפוק עד שרבינו הגיע לדלת והתנצל שלא חש בטוב ואינו יכול לענות לשאלות עתה. הלה ניסה להתעקש ולומר שהמדובר בדבר קצר ודחוף, אך רבינו אמר שהוא מצטער אבל אינו יכול. אמר הלה שהמדובר הוא רק בבקשת ברכה. כאן התהפך המצב ברגע ורבינו שמע ממנו בסבלנות את מבוקשו ובהארת פנים גדולה ברכו בכל ליבו.

אני אגרש יהודי מביתי?!

פעם נכנס אליו יהודי וסיפר שהוא אוסף צדקה עבור מטרה מסויימת. רבינו ישב באותה עת בחדרו והעניק לו סכום שנראה היה לו שעליו לתת לענין זה. הלה לא התברך בבניה יתרה ואמר לרבינו

נחרד מהרעיון, שאני אגרש מהבית שלי, חלילה, תחשוב על רעיון אחר. ואז הציע לרבינו שירד איתו למכונת ויעשו כמה סיבובים בשכונה והלה ילך בינתיים לדרכו

שהסכום אינו מספיק והמשיך לשבת במטרה שרבינו "יישבר" ויעניק לו את הסכום הגדול שקיווה לקבל.

רבינו יצא מחדרו ובחדר השני בביתו היה אז נהגו המסור רבי יהודה לוי. שאלו רבינו, מה עושים? נענה רבי יהודה, אגש ואומר לו ללכת. רבינו נחרד מהרעיון, שאני אגרש מהבית שלי, חלילה, תחשוב על רעיון אחר. ואז הציע לרבינו שירד איתו למכונת ויעשו כמה סיבובים בשכונה והלה ילך בינתיים לדרכו. זה רעיון מצוין, אמר בשמחה. מיד נכנס לחדרו לבש את הכובע והחליפה וירד למכונת, נסעו כמה דקות בסביבות השכונה ולאחר מכן כשחזרו לבית, הלה כבר לא היה. רבינו הסכים לבטל מכבודו וזמנו ותלמודו, היקר מני יקר ובלבד שלא להעליב יהודי, גם אם אינו נוהג כהוגן בביתו שלו. כיוצא בזה, כמה פעמים נקלע למצבים שראה שהוא עלול לפגוש מישהו שלא רצה לפגוש, כי מחד קיבל כל אחד בהארת פנים וסבר פנים יפות, ומאידך לפעמים חשש שאם פוגשו פנים בפנים ולא יעיר לו או אפילו ישתוק לנוכח מעשה הלה וכדו' אין זה ממידת האמת לעת הזאת להאיר לו פנים או לשתוק והשתדל להימנע מכך בעדינות. אירע פעם שיצא מבית וראה אחד שלא רצה לראותו מהטעם דלעיל וחזר בחזרה אל הבית שהיה בו וביקש רשות להשאר בו ונשאר זמן ניכר, עד שהיה בטוח שהלה הלך מהמקום. כך לא וויתר על האמת אך גם לא על בן אדם לחברו.

(מתוך הספר 'גאון ישראל')

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הצלם הכין מצלמתו, ההבדלה הסתיימה והקופה הושטה, והצלם החליט שיפה יותר יהיה אם הגמרא הסגורה הממתינה לפתיחתה תהיה אכן פתוחה, זו תהיה תפאורה נאותה. שלח ידו, ופתחה. מיד הזדעק רבינו: "הרי זה שקר! לגרום לכך שאשקר, מיד לאחר תפילת נעילה?!" וסגר את הגמרא!

על מידת האמת של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

"וְהַפְתֵּן הַגְּדוּל מֵאַחֲיו" (ויקרא כ"א, י')

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל סיפר, שבהיות רבינו תומך ומוקיר של "ועד...", נדברו עמו שיעלו לביתו במוצאי יום הכיפורים מיד לאחר הבדלה, ויצלמוהו תורם לקופת הועד לקיים מה שנאמר: "ילכו מחיל אל חיל", והפרסום ידרבן לתרום".

הצלם הכין מצלמתו, ההבדלה הסתיימה והקופה הושטה, והצלם החליט שיפה יותר יהיה אם הגמרא הסגורה הממתינה לפתיחתה תהיה אכן פתוחה, זו תהיה תפאורה נאותה. שלח ידו, ופתחה. מיד הזדעק רבינו: "הרי זה שקר! לגרום לכך שאשקר, מיד לאחר תפילת נעילה?!" וסגר את הגמרא! תרם, וצילמו, ופתח את הגמרא...

קבוצת לומדים מופלגים למדה בכולל אברכים וקיבלה קצבה נמוכה, שהעיקה על כלכלת משפחותיהם. פנה אליהם ראש הכולל והציע שיעברו לבית מדרשו, וישלם להם קצבה מכובדת. הסכימו. שמע ראש הכולל הקודם והזדעק: אם יצאו, תיפגע רמת הלימודים בכולל ביקש שישובו וישלם להם כפי שהלה הבטיחם. והאמת, הם חייבים לו הכרת הטוב ושמחים יהיו להמשיך וללמוד בבית מדרשו. אילו היה משלם כך מלכתחילה לא היו חושבים לעבור. באו ושאלו - ורבינו תמה: "היכן ה'הן צדק?' וכי מתחייבים ונסוגים?!"...

כי דבר שאינו אמת לא נכנס באזני

סיפר ראש ישיבת "מאור התלמוד", הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א: אחד ממקורבי רבינו סיפר לו דבר מה, ורבינו מאן לקבלו.

שב וסיפר כעובדה בדוקה, ורבינו חזר ואמר שאינו מקבל. כעבור זמן נודע לו שאכן הטעהו, ולא כך היה המעשה. בא והתנצל, הודיע שטעה.

השיבו רבינו: "לא היית צריך לטרוח, כי דבר שאינו אמת לא נכנס באזני!"

ידוע שאדם שנתפס באי אמירת אמת היה דחוי בפני רבינו על כלות, ולא האמין להבטחתו שלא ישוב לשקר כי אמר שגם הבטחתו

גבאי ארגון ת"ת [תומכי תורה] מאחת הישיבות הנכבדות ביקשו מרבינו שיאפשר להם לצלמו כשהוא מעניק לארגונם שטר של מאתים שקלים. אם יראו תמונה זו, יפתחו ליבם וכיסם של תורמים רבים, ובני ישיבה רבים יעזרו. ביקשו למסור לידיו את השטר, והמצלמה כבר ממקודם - נחרד רבינו: "לקבל מכם שטר כדי להתחזות כנותנו -

הלא זה מעשה רמיה וגניבת דעת!" ולא הסכים בשום פנים ואופן!

ולתדהמתם נעתר ובא!

בשנת תשנ"ו ביקש הרב צבי יעקובזון שליט"א מרבינו שיהיה סנדק לבנו, ונאות. בבוקר יום הברית טלפן נאמן בית רבינו הרב חיים כהן שליט"א ואמר שבבילילה הובהל אליו רופא וסדריו השתנו. אבל אמר, שאם לא יהיה סנדק הפעם, יהיה סנדק בפעם הבאה.

כיבד את הגאון רבי חיים פינחס שיינברג זצ"ל בסנדקאות. באלול תשנ"ט התקשר לבית רבינו וביקש להזמין לסנדקאות בבית ההחלמה בטלז' סטון.

אמרו לו: אין סיכוי. אינו יוצא מירושלים לסנדקאות. אמרו: תזכירו לו שלפני שלוש שנים אמר שיהיה סנדק בפעם הבאה

-
ולתדהמתם נעתר ובא!

בשקר יסודה.

ופעם המליצו על אחד כזה לטובה, ככלות הכל אישיות תורנית הוא - פתח וסיפר: בוינה היה רב בית כנסת שלא הצטיין ביראתו. פעם הסתכסך עם החזן. גמל לו הלה, ולא המתין לו בקריאת שמע. לאחר התפילה הוכיח את החזן: "למה לא חכית שאגיע ל'אמת'?!". השיב החזן: "אם הייתי צריך להמתין עד שתגיע ל'אמת', לא הייתי יכול להמשיך בתפילה..."

"למה שיקומו", תמה רבינו

משגיח באחת הישיבות בא לבקש עצה. מה עושים בענין הבחורים המתקשים לקום בזמן לתפילה, ומאחרים לה, וממילא תפילתם חפוזת ומקוטעת, ולא מוסיפה הרבה יראת שמים. רבינו השעין ראשו על ימינו בתנוחה האופיינית, ונעץ במשגיח את עיניו הפקחיות: "מה עושים?! אין מה לעשות!"

"כלומר", תהה המשגיח.

"למה שיקומו", תמה רבינו. "זה טוב לישון. להתכרבל בשמיכה, לשקוע בתנומה..."

המשגיח לא ציפה לשמוע כזו תשובה מרבינו, שבשתיים לפנות בוקר צנף את השמיכה והטיחה לירכתי המיטה כדי להכריח עצמו לקום בגיל מאה!

"למה שיקומו?! הזדעק המשגיח, "כדי לשמור על סדרי הישיבה!" "אתם הרי רואים שאינם מעניינים אותם", הפטיר רבינו. קביעה, שאין עליה תשובה...

חשכו עיני המשגיח, אבל רבינו המשיך ואמר -

"אבל אותו בן ישיבה, כשיבנה ביתו ויהיה בעל חנות, יפתח את חנותו בזמן. ומדוע, כי מבין הוא את הנחיצות, ולכן אינו צריך מעורר שיעירו, ומשגיח שיעמוד על גביו -

לפיכך, העצה אחת היא -

להחדיר בלב התלמידים את נחיצות התפילה, יקרתה וחשיבותה. ואז ממילא יזהרו בה ויקומו לקראתה!"...

וכל אחד דורש התייחסות ולפי כבודו. ועלי לזכור כמה שניות הקדשתי לכל אחד. כי אם שוחחתי עם דיין אחד חצי דקה ועם האחר רק עשרים וחמש שניות, עלול הוא להיפגע

הסביר: "אני כבר לא צעיר, קשה לי"

בפורים היה רבינו יושב ליד השולחן והבית המה מהמוני הבאים לשמוח ולשמח. שנה אחת הודיע רבינו שלא יהיה בביתו בפורים. נסע לביתו בשכונת בית וגן.

תמה מקורבו, על מה ולמה.

הסביר: "אני כבר לא צעיר, קשה לי".

הבין: קשה לשבת שעות ולקבל המוני אנשים -

אבל רבינו הסביר: "כל אחד אומר משהו, ויש לשמוע, ולהגיב, ולהוסיף, גם זה לא קל, אבל מילא, אפשר לסבול. אבל יושבים שם אנשים שונים, דינים, ורבנים, אברכים ובעלי בתים. וכל אחד דורש התייחסות ולפי כבודו. ועלי לזכור כמה שניות הקדשתי לכל אחד.

כי אם שוחחתי עם דיין אחד חצי דקה ועם האחר רק עשרים וחמש שניות, עלול הוא להיפגע -

זה כבר קשה לי בגילי, ועדיף לשהות בבית וגן".

(לקט מתוך הגדה של פסח - ישא ברכה)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מעשה באברך איש תם יושב אוהלים, חי משמירת הסדרים והבטחת הכנסה, ולפתע קיבל שיחת טלפון ששינתה את חייו. מדבר פלוני ממשד עורכי הדין פלוני ובניו. 'היה לך קרוב בשם פלוני, קרוב רחוק, נכון. ובכן, ודאי תצטער לשמוע שהוא נפטר: אתה הקרוב הראשון שלו, וירושתו מסתכמת בשלושים מיליון בערך'

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצוק"ל על מעללי היצה"ר

"ולא יחללו את קדשי בני ישראל" (ויקרא כ"ב, ט"ז)

יש להבין, מדוע נקרא היצר הרע בשבעה שמות: "רע, ערל, טמא, שונא, מכשול, אבן, צפוני". מדוע אינו כיצר הטוב, המסתפק בשם אחד?

בנובהרדוק הסבירו זאת במשל. ומה נאמר, הנמשל הרבה יותר מרתק מהמשל!

מעשה באברך איש תם יושב אוהלים, חי משמירת הסדרים והבטחת הכנסה, ולפתע קיבל שיחת טלפון ששינתה את חייו. מדבר פלוני ממשד עורכי הדין פלוני ובניו, עם מי אני מדבר, בבקשה. תוכל להקריא לי את מספר הזהות שלך, בבקשה. היה לך קרוב בשם פלוני, קרוב רחוק, נכון. ובכן, ודאי תצטער לשמוע שהוא נפטר. אתה הקרוב הראשון שלו, וירושתו מסתכמת בשלושים מיליון בערך. את הסכום המדויק נדע בשבוע הבא.

האם הצטער? בהלם ודאי היה! זה ארך עוד שבועיים. לעכל, להעביר לחשבון. מה עושים עם הסכום הזה, לאחר ניכוי כספי המעשר והחזרת ההלוואות לגמ"חים? הבנק הציע לו קרן נאמנות והגדלת האשראי. יש גם ערוץ מניות ופק"מ ופז"ק א"ת ב"ש וא"ל ב"ם. ואז זכה לביקור חשוב. היצר הטוב הציג עצמו בכרטיס ביקור. "כן מה אתה מציע?" התעניין.

"ובכן, אני מציע השקעה ארוכת טווח, נושאת רווחים מאין כמותה, מלווה בביטחונות וערבויות מוצקות". "נשמע", אמר האברך, נוטל דף נייר ועט.

"תרשום: אתה נותן לנו את כל הסכום, ואנו משחררים לך את הכסף למחיה. לא הרבה, כי אנו סוחרים בכסף. הוא מתרבה ומתרבה בקצב מסחרר, ובהגיע המועד אתה מקבל את ההשקעה עם הרווחים העצומים: פי מיליון, לפחות! הקרן מתנהלת בפיקוח הקדוש ברוך הוא, ומשה רבינו והקב"ה חותמים כערבים. הנה הטפסים" האברך משחק בעט. "שמעת", הוא אומר, "תן לי יומיים לחשוב". זהיר, אין מה לומר. נשמע צלצול בדלת.

היצר הטוב נפרד בלחיצת יד איתנה, האברך מלווה אותו אל הדלת, ומישהו כבר ממתין מאחריה.

"כן?"

הלה שולף צרור כרטיסי ביקור, פורשם כמניפה ושולף אחד: "מכשול ושות', יועצי השקעות".

"תיכנס".

הלה מעיף מבט על השולחן ורואה את הטפסים. מעוה פניו בזלזול: "אני רואה שהיצר הטוב היה כאן".

"כן, מה אתה אומר על הצעתו?"

"אין מה לומר", הכתפיים המורמות שדרו הכל, "תראה, הפיקוח מעולה, והערבים אין כמותם. אם אתה מוכן לחכות עד לפירעון..."

"ומה אתה מציע?"

פתח תיקו, שלף פרוספקט צבעוני מרהיב עין. "הנה, הכל בפנים. אנו מקבלים את כספך, ומעניקים לך בו במקום - כאן ועכשיו - צ'ק מזומן, בסכום כפול!"

מהמם! "תראה, הבנקים נותנים שני אחוזים"

"עזוב, הבנקים הססניים, מנהלים עסקים בחששנות. אנו נועזים, פועלים בתנופה, והרווחים מידיים!"

"זהו. מידיים, נניח. אבל כדי כך? מתי תספיקו להרוויח, אם עד שאני הולך לבנק?"

"הצחקת אותי! עד שאתה הולך, ואנחנו כבר אחרי העסקה! תבין כמה אתה מפסיד בכל רגע שאני מדבר איתך!"

"והערבים? מי הערבים שלך?"

"תשמע, אתה מדבר כמו אחד ששבוי במבט הישן. תפתח את

הראש, תפקח את העיניים: ערבים צריך, כשסומכים על המשקיע לאורך זמן, ומי יודע מה קורה עם הכסף. אבל פה, אתה הולך לבנק, מציג את השטר, ומקבל כפליים בו במקום. עבור מזומן אין צורך בערבים, גם לא בעדים. אני ואתה, והרווח בידך! בוא ואמר לך משהו, תקשיב טוב. מחרתיים בוא היצר הטוב, שתפקיד אצלו את השלושים מיליון שלך. אין בעיה. אתה נותן לי אותם כעת, לוקח את השטר, מקבל בבנק שישים, שלושים לי ושלושים לו. מוסכם?!"

"ומה אעשה עם השלושים שלך?"

"או שתמצא אותי, או שאני אבוא אליך. אנו חותמים שוב, ותוך שעה יש לך עוד שישים. שלושים להשקעה חוזרת, ושלושים מיליון לבזבז. כסף קטן, תאמין לי. אבל אם תרצה, נשקיע שוב בשמחה. וכעת תחליט, חבל על הזמן. אנשים מחכים לי!"

"תכתוב את השטר."

הוציא פנקס המחאות, כתב המחאה על סך שישים מיליון - "אבל יש לי פחות משלושים, נתתי מעשר כספים, ושילמתי כמה ערבויות -"

"זה בסדר, מתנה מאיתנו, מזל וברכה!"

בעל הבית הנרגש כתב המחאה על סך עשרים ושישה מיליון, שמונה מאות חמישים וארבעה אלף. הלה קרן מאושר: "טוב, אני חייב לרוץ ולפדות. עד שתגיע, כבר ארוויח ואפקיד בחשבונך!"

בעל הבית התנהל לאיטו, להעניק למשקיע שהות לערוך סיבוב השקעות בכספו. הגיע לסניף הבנק ועמד בתור. הפעם המנהל לא קם לקראתו, גם לא חיך כשראהו. הביט במבט מזוגג, כאילו היה שקוף. הגיע תורו, והציג את המחאה לפרעון.

"חברת מכשול? חשבון מוגבל. אין שם שקל!"

"אבל התאריך להיום!"

"שיהיה לאתמול, החשבון במינוס".

חושך בעיניים. "מה עושים?"

נ.ל.מ.

יש פז"ק ופק"מ, ויש אכ"מ ונ.ל.מ. אין כסוי מספיק נא לפנות למושך. האם זיהה זיק רחמים בעיניו של המנהל? פרץ החוצה כרוח סערה. איפה הנוכל, הוא ינער אותו ויוציא ממנו את כספו! אבל אי"הו,

רדף אחרי הרוח. ולפתע ראהו, עובר ברחוב. רץ אחריו: "אדון מכשול, אדון מכשול!"

הלה אף לא הפנה ראשו.

השיגו ולפת את זרועו: "אדון מכשול, לא תוכל לעשות לי את זה!"

הלה הפנה אליו את ראשו: "חוששני שיש לך טעות", אמר בקול קפוא כקרח. "איני מכיר אותך, לא ראיתך מעולם!"

זה הוא. אותו אדם, אותו קול.

"הרי לפני שעה היית בביתי!"

אנשים עצרו להטות אוזן לוויכוח המוזר.

"אתה הוזה, אדוני. כיצד קוראים לי, אמרת?"

"אדון מכשול. הנה המחאה שלך! שישים מיליון, ולא שווה פרוטה!"

כל רכושי, רוששת אותי!"

"ובכן, עליך לפנות לאדון מכשול שלך!"

או אולי חלה בכל זאת טעות?! "ואיך קוראים לך?"

הלה שלף צרור מוכר מכיסו, פרשו כמוניפה ושלף אחד: "חברת אבן להשקעות בע"מ". מסר באדיבות: "אבן בשבילך - כשיהיה לך מה להשקיע, נדבר..."

עכשיו אתם מבינים מדוע צריך היצר הרע שבעה שמות?!

(מתוך ספר והגדת /הגדה של פסח)

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מעשה באשה שהתלוננה שבעלה אינו מתייחס אליה כראוי, וכשנשאל הבעל על כך, לא הבין מה רוצים ממנו, בהצטדקו: וכי איני מתייחס אליה כראוי, תוכלו לשאול את כל השכנים שלי ויספרו לכם כי אני נוהג להקדים להם בכל יום שלום ובוקר טוב, ולאשתי אני אומר כן לא רק פעם ביום אלא שלש פעמים בכל יום...

הגאון הגדול רבי אברהם יצחק קוק שליט"א - להכיר גודל כבוד חבירו ולהוקירו

למעשה הוא משתדל להימנע מלדבר, אבל לבו מלא במחשבת דברים רעים על חברו, אלא ש"נושך שפתיו" ושוקק. בנוסף לכך שזה עצמו אינו מצב ראוי, במצב כזה פעמים רבות לא יצליח אדם הרבה פעמים "לנושך שפתיו" ולשתוק, וכמבואר במסילת ישרים (פרק י"א) לגבי בית מלא תבן והיו בבית חורים שהיה התבן נכנס בהם, אחר ימים התחיל אותו התבן שהיה בתוך אותם החורים מבצבץ ויוצא, ידעו הכל כי אותו הבית הוא "אוצר של תבן". במצב זה קשה מאד לשמור ששום חתיכת תבן לא תצא החוצה. רק יש עצה אחת, והיא להתחיל לפנות את הבית מן התבן, ואז לא יוצרכו לכל כך הרבה שמירות שלא יצא התבן לחוץ. וזהו הביאור גם בסוגיית "לא נהגו כבוד זה בזה", כאשר יגדיל האדם בלבו את הרגשת רוממות חברו והכבוד שהוא חייב לנהוג בו, ממילא תתמעט אצלו הביקורת על חברו ויגיע לשמירת לשונו מלדבר עליו. [וענין זה נכתב בספר שמירת הלשון שער התבונה פרק ו' בביאור הפסוק "ואהבת לרעך כמוך - אני ה'", כי כאשר ידע האדם ויכיר כי "אני ה'" וכל ישראל בנים אהובים להשי"ת מלכו של עולם, יכבדו ויאהבם וימנעו מביקורת לא נכונה עליהם. עיי"ש בדבריו הנפלאים] נמצא שעבודת הזהירות מלשה"ר צריכה להיות בעצם ניהוג כבוד זה בזה, והוא ענין הריחוק מלשה"ר שבלב.

ידועים דברי הגמ' (יבמות ס"ב ע"ב) על תלמידי ר"ע שמתו בימים אלו ומיתתם היתה במחלת אסכרה, ובגמ' שבת (ל"ג ע"א) מבואר שמיתה מסוג זה שהיא ע"י חולי המתחיל במעיים וגומר בגרון [רש"י] באה מדה כנגד מדה על עוון לשון הרע. וצריך ביאור, שהרי בגמ' ביבמות (שם) מבואר שמתו מחמת שלא נהגו כבוד זה בזה, וצריך באור היכן כאן עניינה של "מדה כנגד מדה".

את הדברים מבאר הגאון הגדול רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, ראש ישיבת "מאור התלמוד" וחבר מועצה"ת, בספרו החדש "שפתי כהן" - שיעורים על הספר "חפץ חיים", שיצא לאור לאחרונה, שהנה ישנה תופעה שצריך לתת עליה את הדעת, שהעוסקים בהלכות שמירת הלשון שבספר חפץ חיים מרגישים שהמציאות היא שפירות ההשפעה היוצאת מהעסק בלימוד ענייני לשה"ר אינם מספיקים די ביחס להשקעה הגדולה שמשקיעים בה, ואין מצליחים לגדור גדר מוחלט בפני דבורי לשון הרע. ואף שבודאי גדולים ההישגים ונפלאים, וכפי שידוע ומפורסם שכאשר בא דרשן אחד לפני מרנא החפץ חיים זצ"ל וסיפר לו שדיבר ברבים כשעה וחצי ואינו יודע אם השפיעו דבריו והאם פעל משהו, שאל אותו הח"ח האם הפריעו לו באמצע שדיבר, וכשענה בשלילה פנה אליו הח"ח בתמיהה: וכי מה שיהודים ישבו שעה וחצי ולא דיברו לשון הרע אינו נחשב בעיניך שפעלת משהו?... והלא "על כל רגע שאדם חוסם פיו בעוה"ז זוכה לאור גנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער" [לשון אדונו הגר"א באגרתו]. ואכן ברור שהרווח בעצם זה שאנשים ממועטים וכש"כ נמנעים מעבירה הוא דבר נפלא ביותר, אבל ביחס למה שמשקיעים אין הפירות מספיקים דים, ולא רבים משתנים להיות אנשים שמופקע בעיניהם דיבור לשון הרע.

מה סיבת הדבר, ומה הדרך להגיע להישגים גדולים יותר בהשתמשות בכח הדיבור כראוי? ביאור הדברים, שבלשון הרע ישנם שני חלקים, לשון הרע שבפה ולשון הרע שבלב, [ואצל תלמידי ר"ע היתה התביעה על דרגת לשון הרע שבלב], וכפי שיתבאר להלן.

ישנו מצב שהאדם בלבו הוא בעצם בעל לשון הרע, אף שכשמגיע

אכן באמת יש להבין עומק הענין שעמדו בו רבים, איך יתכן שתלמיד ר"ע שרפי קדש לא נהגו כבוד זה בזה, ועוד אחרי שבבית מדרשו של ר"ע היתה התחזקות גדולה בענין זה, שהרי אפי' אנו בקטנות מדרגתנו כאשר קורה רח"ל אסון מתעוררים ומתחזקים וכו'. וא"כ ודאי שכאשר נפטרו אלפי תלמידים מתוך עשרים וארבעה האלף בתקופה כה קצרה, היו עצרות חיזוק והתעוררות רבות, ואיך יתכן שלמרות זאת לא תוקן הדבר בשלמות.

התירוץ הוא, שצבת בצבת עשויה, וכשאומרים לאדם שיהג כבוד בחברו אינו מבין היטב מה דורשים ממנו כי לפי הבנתו הנו סבור שהוא נותן לשני הרבה כבוד ואף עודף על מה שמגיע לו... לפי הדרגה שהוא מחשיב את חברו בלבד, וא"כ ישנה בעיה, שמצד אחד צריך לנהוג כבוד זה בזה, והאדם סבור שהנו מקיים את חובת הכבוד לחברו וכשהוא נותן לו מעט כבוד הוא מצפה לקבל מחברו תשלום כנגד הכבוד שנתן לו שלדעתו יתכן שלא היה מגיע לו, וכשיתן לו עוד כבוד יצפה יותר לתשלום כבוד בחזרה והכל מתוך שאינו מכיר את שעור הכבוד המגיע לחברו.

ופעם התבטא כעין זה מרן המשגיח זצוק"ל, ואמר שישנם אנשים שביאת המשיח לא תעזור להם. משום שאמנם כשהמשיח יבוא תהיה התעוררות לשמור את מצוות התורה, אבל אלו שאינם מכירים את גודל דרישת התורה במצוותיה ואת גודל חיובם לקיים את מצוות התורה אינם מבינים מהי אהבת ה', ומהי יראת ה', ואינם מביאים בחשבון את גודל החיובים המעשיים שנתבעים מהם מכח חיובים אלה, וממילא לא תעזור להם ההתעוררות שתהיה בעת שיבוא המשיח, שהרי אינם יודעים מהם החיובים שהתורה דורשת מהם.

ומעשה באשה שהתלוננה שבעלה אינו מתייחס אליה כראוי, וכשנשאל הבעל על כך, לא הבין מה רוצים ממנו, בהצטדקו: וכי איני מתייחס אליה כראוי, תוכלו לשאול את כל השכנים שלי ויספרו לכם כי אני נוהג להקדים להם בכל יום שלום ובוקר טוב, ולאשתי אני אומר כן לא רק פעם ביום אלא שלש פעמים בכל יום... והיינו, כי לפי דעתו הבין שבזה סיים את חובותיו כלפיה, ובחוסר הבנתו יותר מזה לא מגיע לה... כי נתינת כבוד אמיתי לשני מגיעה רק לאחר שמבין האדם את שעור גודל הכבוד שמגיע לשני, ובלא זה לא יתכן שיכבדו כראוי, שהרי לפי הבנתו הנו סבור שאינו מגיע לחברו יותר ממה שמכבדו.

מהם סבר שכיון שגם הוא במדרגה כזו לא מגיע לחבירו שיכבדו כ"כ, נמצא אף כשהתחזק בחובת נתינת הכבוד לשני, לא יצא יד"ח עד שלא השיג עד היכן חובת הכבוד המגיעה לחברו, והתביעה אליהם היתה דקה מן הדקה, כי על אף שחלקו כבוד עצום זה לזה עדיין היה זה פחות ממה שמגיע ל"תלמיד רבי עקיבא".

והמשיל על כך מרן הגר"י הוטנר זצ"ל משל, לגזבר של ישיבה שהלך ברחוב, והנה ניגש אליו יהודי ונתן לו חמשת אלפים שקלים. כשהבחין שזהו הסכום, צעק עליו: הבא עוד חמשת אלפים!... מדוע הבאת רק חמשת אלפים, ולא עשרת אלפים? אדם שנכח שם פנה אל אותו גזבר בתוכחה: אמנם אתה דואג לשיבה הנמצאת במצב דחוק, אך כלום כך מתייחסים למי שנתן חמשת אלפים שקלים? ענה ואמר לו: בוא ואסביר לך את מה שהיה כאן. היהודי הזה ניגש אלי לפני שלושה חודשים בלילה אחד, וביקש שאלוה לו עשרת אלפים שקלים. אמרתי לו שאין לי, אך הוא התעקש ואמר: הרי אתה גזבר של ישיבה ובוודאי יש לך. אמרתי לו: נכון, אבל אין זה כסף שלי ולכן איני יכול להלוותו. המשיך והפציר: הרי בלילה אינך צריך את הכסף, ואני צריך אותך רק עד הבוקר, א"כ הלווהו לי עתה, ובבוקר מיד כשיפתח הבנק אחזיר לך את הכסף. התפתיתי ונתתי לו את הכסף, אך כשהגיע הבוקר חיפשתי, ואין קול ואין עונה... ומאז אני מחפש אחריו להשיגו כבר שלושה חודשים, והוא מתחמק ממקום למקום, ועד עתה לא הצלחתי להשיגו. והנה עכשיו ראה אותי ברחוב וכיון שלא היה נעים לו ממני מיהר לרוץ אלי ונתן לי חמשת אלפים שקלים. לכן צעקתי עליו: למה רק חמשת אלפים, הלא עליך להחזיר עשרת אלפים! וכי כמה זמן אצטרך שוב לחכות לחמשת אלפים הנותרים?...

והיינו, שאם היה מדובר בנדיב גדול שנתן חמשת אלפים שקלים, ודאי היה מגיע לו כבוד גדול על כך, אבל אם מה שנתן הוא מה שהיה חייב לתת לא מגיע לו שום כבוד על כך, ולהיפך, יש טענות אליו, מדוע אינו פורע את כל מה שהוא חייב.

וכן הוא הדבר בכל העניינים שבין איש לרעהו, שהאחד חושב הרי אני נותן לו הרבה יותר ממה שמגיע לו א"כ מה טענותיו אלי, והשני לעומתו חושב שהרבה יותר מזה מגיע לו, וא"כ אדרבה תובע הוא שחייב לו יותר מזה. ומנקודה זו מתחילים כל החיכוכים בין אדם לחברו.

לזה יש עצה, שמלבד הכרת גודל הכבוד המגיע לחברו יתחיל האדם להיות שייך אל "אהבת חסד", ואז יחשוב: גם אם לדעתי נתתי לשני כל מה שמגיע לו, אבל הרי ברור שיהנה אם אתייחס אליו בכבוד. ויהיה ברור לו שמצד מעלת אהבת חסד עדיין לא השלים חובת הכבוד, ולכן מיישעושה שייך לאהבת חסד ולנתינת כבוד, יגיע לבסוף לזהירות אמיתית של שמירת הלשון כי לא תהיה זו רק שמירה ממצוה אחת פרטית [דבר שהוא ג"כ נורא ונפלא מצד עצמו], אלא יהפוך לאדם טוב, וכפי שכבר הזהיר מרנא החפץ חיים זצ"ל (שמירת הלשון שער התבונה פי"ז) "לעולם יהא אדם מן הטובים", וה"טוב" הוא הפכו של "בעל לשה"ר".

ובזה נוכל להבין את ענין התביעה לתלמיד ר"ע, שאמנם ודאי חלקו כבוד כפי יכולתם, אלא שנתנית כבוד לחבר תלויה במדת הכרת שעור הכבוד המגיע לחבירו, שהרי אינו מכבדו יותר ממה שחושב שמגיע לו, וא"כ אדם שאינו מעריך נכון את גודל הכבוד המגיע לחבירו לעולם לא יצא יד"ח חובתו בכבוד חבירו, כי סבור הוא שמעט הכבוד שהוא נותן לו הר"ז הרבה ביחס לכבוד המגיע לו על פי דעתו. והנה תלמיד ר"ע, כל אחד מהם היה ממקבלי ומוסרי התורה, שהרי כל תורת הדורות הבאים עברה דרכו ["וכולוהו אליבא דר"ע"], ולפ"ז הכבוד שהיה ראוי לכל אחד מהם היה ללא גבול כלל, אבל אם אחד

נספר עוד על מאורע מרגש ומשמח שהיה בבני ברק, כאשר זוג הנשוי 18 שנים, נפקדו בלידת תאומים. בקידושא-רבא, סיפר האב בקול שנוק מדמעות, שכאשר עלה אל הגאון רבי חיים פיינשטיין, ראש ישיבת 'עטרת שלמה', ושאל בבכי ותחנונים מה יעשה וייושע, השיב ראש הישיבה שיש סגולה מיוחדת לפתיחת שערי השמים לתפילות, והיא, לקבל על עצמו שלא לדבר דברים בטלים בשבת

סגולת השבת - לקט מיוחד מהגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

"ובימים השביעי שבת שבתון" (ויקרא כ"ג, ג')

באחד משיעוריו הביא הגר"י זילברשטיין את חידושו העצום של בעל "רמתיים צופים" הכותב שכשם שבתקיעת שופר אין לדבר מהתקיעה הראשונה עד לסוף התפילה, בגלל "הפסק", כך מרגע שנכנסה שבת-קודש, והקהל עמד ובירך "מקדש השבת", ועד צאתה, אין לדבר דברי חולין, כדי שלא ייווצר הפסק בקדושתה של השבת. כאשר אדם מתרגל שלא לדבר בשבת דברי-חול, הוא מתקדש בקדושה עילאה, וניתנת לו אפשרות מעולה 'להכיר' את מעלותיה של השבת, ולהיות במנוחה אמיתית. גם מי שמרגיש שאין הוא מסוגל להגיע למדרגה שכזו, כדאי שיחליט לפחות לא לדבר דברים בטלים ליד שולחן השבת, אלא לעסוק בו רק בחפצי שמים.

הסעודות, ומאיך לא ליצור אווירה לחוצה וקדורנית, אלא להעביר את השבת בצורה נעימה, כדאי שהאבא יכין חידות מתוחכמות ויציגם בפני בני הבית במהלך הסעודות. באופן זה, כאשר הראש עסוק בפתרון החידות, אף אחד לא יעלה בדעתו לעסוק בדברי חולין. והנה כמה דוגמאות.

הזבוב מפרפר בין חיים למוות

כיצד יתכן שיהודי יראה זבוב המפרפר בין חיים למוות, ויתחנן לפני הקב"ה שלא ימות? על פניו נראה שהיהודי הזה אינו שפוי בדעתו, אבל אין זה כך...

המקרה יכול להתרחש כאשר הזבוב הגיע אל האדם בשבת, והטריד אותו. הוא ניסה לגרשו ולא הצליח, ונתן לו מכה, והזבוב נפל על השולחן. אם הזבוב ימות, הוא יעבור על נטילת נשמה, ולכן מתפלל האדם שהזבוב לא ימות...

המצלמה היתה קשורה לכלב

בביקורנו השבועי בכיתות ת"ת 'בית דוד', סיפרנו מעשה (המובא בחלק הראשון של הספר 'אחת שאלתי') באדם עיוור שדרש

השבת מעניקה את ההזדמנות הנאותה להיכנס אל פנים-הבית, לחדור לעומקו, ולהשלים את כל מה שלא הספקנו לעשות בימי החולין. הן בהעמקת הקשר הרגשי והנפשי עם עקרת-הבית, הן בהרחבת היחסים הלבביים עם כל אחד מהילדים, ומילוי משאלות-הלב שלהם, והן במילוי משאלות-יו-שלו...

כן, גם זו משימה חשובה מאוד בדורנו, שחבל שאין אנו מקדישים לה את פרק-הזמן המתאים. לשבת קצת עם עצמך, לחשוב על מה שעשית במשך השבוע, ועל מה שתעשה בעז"ה בשבוע הקרוב, ולהרהר בדברים הטעונים תיקון. ובקיצור: להקדיש יותר זמן למחשבה איך נוכל להתקרב אל השי"ת, ולעשות רצונו בלבב שלם. את כל זה אי-אפשר לעשות בבתי מלון, ה'מצטיינים' ברוב המולה ושאון, כשמטרת המארגנים היא 'להעביר את זמנם' של האורחים. על פי הנאמר לעיל, תפקידנו בשבת אינו מתמקד בשאלה 'איך להעביר את הזמן', אלא איך לנצל אותה, בכל רגע ורגע, באופן היותר-נעלה. אפשרות-הביצוע של דבר זה, היא רק בבית פנימה.

להכין חידות מעניינות לשלחן-השבת

אם אנחנו רוצים, מחד, לשמור בשבת קודש על הפה, ולפחות בזמן

תשלום מחברת הביטוח על איבוד מאור-עיניו.

כדי לבדוק האם יש אמת בדבריו, שלחה החברה כלב שעליו קשורה מצלמה, כדי לתעד ולברר האם האיש הוא אכן עוור. הכלב מילא את תפקידו בנאמנות, והסתובב ליד העוור עם מצלמה גם במשך כל יום השבת. האם הדבר מותר?

אחד התלמידים ענה: אסור להשתמש בתמונות, כי יש בכך מלאכת כותב. ילד אחר השיב: אנו מצווים על שביתת הבהמה בשבת. השלישי אמר, שהכלב הולך מעצמו. תלמיד אחר הגיב ואמר, שאסור גם באמצע השבוע לצלם בלי רשות. ילד חמישי ענה שאסור ליהנות ממלאכת שבת, וילד נוסף השיב שאסור, כפי שאסור לחרוש עם הבהמה בשבת. הרב השיב: המקרה שלנו שונה מן הרישה, כי צילום אינו מוגדר כמלאכה. אבל יש כאן איסור הוצאה מרשות לרשות, במקום שאין בו עירוב.

השיטה המיוחדת לדוג דגים

פעם סיפר הרב לתלמידים שבארצות המזרח מצאו שיטה מיוחדת לדוג דגים. הם לוקחים עוף היודע לשלות דגים מהים, וקושרים חבל בצווארו, וכאשר שולח העוף את הדג, מְהַדְקִים את החבל סביב צווארו כדי שלא יבלע את הדג, וכך נהנים מהשלל. נשאלת השאלה, אם אדם יעשה פעולה זו בשבת, על איזה איסור יעבור?

תלמיד אחד השיב שלכאורה יעבור על איסור צידה. תלמיד אחר טען שיש להשוות את פעולת שליית הדגים - לאדם המטיל חכה לים על מנת לדוג, שבוודאי יש לחייבו משום צידה.

תלמיד נוסף טען, שהאדם שהעוף הוא שלו יתחייב משום שביתת בהמתו, שהרי אדם מצווה שבהמתו לא תעשה בשבילו מלאכה האסורה לו, כמו שנאמר בפסוק 'למען ינוח שורך וחמורך'. לכך הסכים הרב שליט"א, וסיפר לתלמידים מעשה שהיה כאשר שָׁבַת פעם בעיר חולון וראה את אחד מאברכי הכולל יוצא לרחובה של עיר ומביט אנה ואנה.

לשאלת הרב מה הוא מחפש, השיב ששכח לכבות את הנורה של המקרר, ואחד הילדים פתח בטעות את המקרר, שממנו יוצא קור המציק לבני הבית, ועכשיו לא יכולים לסגור את המקרר... לכן הוא מחפש גוי שיעשה את המלאכה.

הכלב יותר גרוע מגוי

והנה, ממש באותו רגע עבר ברחוב אדם עם כלב, וכשמע את הבעיה הציע שְׁלַבּוּ יסגור את דלת המקרר, שהרי הוא לא גרע מגוי. אבל הרב פסק שהכלב יותר גרוע מגוי, משום שהאדם מצווה על שביתת בהמתו. והוסיף הרב, שיש לאסור במקרה שלפנינו משום מלאכת צידה, שהרי הרמב"ם כתב (בפרק י' מהלכות שבת) שדרך הציידים לשלוח כלבים כדי שיצודו צבאים, וזוהי תולדה של צד.

אם כן גם במקרה שלנו, שכן הוא הדרך לצוד בארצות המזרח, יהיה חייב משום צד. שכן כתב המשנ"ב (ש"ט"ז סק"י) שאם הבהיל את הצבי עד שבא הכלב ותפסו, זו היא ג"כ תולדת צידה.

וכך אפשר להוסיף כהנה וכהנה חידות מחודדות בעניינה של השבת, ובנושאים אחרים, כדי שבני הבית ייהנו מהחידודים, ואז גם ממילא יפחתו דיבורי החולין.

מרחיב הגר"י אברמסקי זצ"ל, בהקדמתו הנוראה ל'חזון יחזקאל' על התוספתא סדר מועד, כתב כמה משפטים על יקרתה של השבת, והננו לצטט:

'רוח של רגיעה ומנוחה עוברת בעולם ביום השבת, אשר רק שומר שבת כהלכתה חש בה בסתר-לבבו, שהרי השבת ניתנה בצנעא, במסתרי הנפש, וביום כזה של שלווה ונופש, מסוגל הוא האדם להתרומם מתחתיות חייו הארציים להתרכזות רוחנית, לנשמה יתירה, לעליית נשמה בדברים העומדים ברומו של עולם, בהתחלת הבריאה והשלמת היצירה, ומי ברא אלה ומי מקיימם...'

'כי בורא שמים וארץ הוא הנותן נשמה לכל יצורי תבל, ורוח חיים לכל כוחות הטבע, והוא נגיד ומצַנֵּה על כל משטרי הבריאה, ואדון על כל המעשים ובכל מקומות ממשלתו ואין זולתו.

'ומקיים" אתה קדשת את יום השביעי לשמך תכלית מעשה שמים וארץ", תפוש בחזיונות נאצלים שיש בהם קרבת אלוקים, הוד קדושת השבת עליו יראה', וכו'.

רבי אריה לויין הציע שבשלב ראשון ישמרו רק חלק מסוים ממצוות השבת

הבה נתחזק כמידת יכולתנו בשמירת קדושתה של השבת. כל אחד ישתדל לְאָזוֹר עוז ותעצומות, ובשלבים איטיים והדרגתיים יגביר ביום השבת בביתו את הכיסופין והערגה לאווירה של קדושה וטהרה.

זכורני מעשה שהיה אצל הסבא שלנו, רבי אריה לויין זצ"ל, שבאו אליו שני אחים, וסיפרו שאביהם התגלה בחלומם, ופניו כעוסות מאוד, ודרש מהם לשמור שבת! האחים, שנבהלו מאוד מהחלום, אמרו לרבי אריה ש'אין בכוחם' לשמור על כל דיני השבת.

הרגיעם הצדיק, ואמר להם: 'בואו ונעשה הסכם. אל תקבלו הכל בבית אחת. בשלב ראשון תשמרו על חלק מסוים ממצוות השבת, ולאחר כמה שבתות, לכשתראו ותרגישו בנועם השבת ומתיקותה, תקבלו על עצמכם עוד חלקים מן השבת'.

ההוראה הזו נוגעת, למרבה האירוניה, גם לנו... אמנם לא בשאלות של חילול שבת אמיתי, אלא ביחס לפרטים הרבה יותר קלים, אבל כל אחד צריך להתחזק בדרגתו-הוא, ומאידך אסור לקפוץ כמה מדרגות בבית אחת. ולכן, חובתנו היא להתחיל בשבת זו, כמו שאמר רבי אריה, ולהמשיך בשבתות הבאות.

אינך יכול להיגמל לגמרי מן העיתון, היבדל תחילה רק קצת, ואחר כך כבר תהיה לך סיעתא דשמיא, ולא תבין בכלל איך הַצְצָת פעם בשבת-קודש בעיתון... אינך יכול לשבות לגמרי מדברי חול, אז לפחות אל תדבר בענייני מסחר. וכן הלאה.

כל הנוכחים נחרדו לראות את החתן מתעלף ומתמוטט

בספר בראשית (ב' ב') אומר רש"י: 'מה היה העולם חסר? "מנוחה", באה שבת באה מנוחה'. שמעתי משל נאה על כך, לחתן בן-גבירים שהזמין אולם מפואר לשמחת החתונה שלו, ועשה מאמצים רבים על מנת שהשמחה תהא מושלמת. אבל, שוד ושבר.

מיד לאחר החופה התעלף החתן והתמוטט ארצה. כל הנוכחים נחרדו מאוד לנוכח המראה של החתן המוטל על הרצפה בבגדי חופתו, ולא היתה ברירה אלא להבהילו לבית חולים.

גם לאחר שהחתן הוצא מן המקום, לא נרגעו האורחים, ולא היה באפשרותם לגשת אל השולחנות שהיו עמוסים וערוכים בדברי אוכל משובחים ביותר.

אבל, המלצרים שלא היו עדים לאירוע, עמדו כבר עם מגשי-הכסף בידיהם והתכוננו להגיש את המנות. והנה, הם נתקלים במחזה שלא ראוהו מימיהם.

כל הקהל נמצא באולם, אבל אף אחד אינו ניגש אל השולחן ואינו מסב ליד האוכל המשובח. המלצרים לא הבינו מה קורה כאן; הרי האנשים הגיעו כדי לסעוד את ליבם בסעודת החתונה, ומדוע הם אינם מסבים לסעודה?

עד שאחד הנוכחים טרח לעדכן אותם בעובדה שהחתן התעלף, ואיך תַּעֲרַב עלינו הסעודה על כל מטעמיה ומנועמיה, אם החתן שלמענו הגענו לכאן, ובגללו נעשתה הסעודה, לא יהיה נוכח עמנו? מה ערך יש לכל המאכלים הטעימים, בלעדיו?!

כך היה בבריאת העולם. נכון שהעולם כולו נברא, אבל עדיין היתה חסרה המנוחה של יום השבת, שהוא יום האמונה והביטחון בבורא עולם, ועד שלא יברא היום הזה, ותבוא המנוחה, מה ערך יש לכל הימים שקדמו?!

ובדיוק על אותו משקל אפשר לומר, שאם מנוחת השבת אינה נשמרת כדבעי, על פי כל הכללים ההלכתיים המסורים, מה ערך יש למנוחה שכזו?!

הייתי נוכח פעם בעת שיהודי חולה ניגש לאחד מגדולי האדמו"רים וביקש שיברכו ברפואה שלימה. האדמו"ר שקע בשרעפיו, ולפתע התעורר ואמר לחולה כהאי לישנא:

הינך רוצה להבריא ממחלתך ולהיחלץ מצרותיך? קיים בנפשך את הפסוק (שמות, כ"א י"ט) "רק שְׁבֹתוּ יתן ורפא ירפא", תן לאלוקים את השבת שלך, קיים אותה בשלימות הראויה, על כל הידוריה וסייגיה, ותזכה לחלקו השני של הפסוק, "ורפא ירפא".

עקבתי אחרי האיש ההוא, ויכולני להעיד על שני הדברים גם יחד. לאחר שיצא מבית האדמו"ר החליט להפוך את שבתותיו לימים של קדושה וטהרה, וממש הפך את כל הבית שלו בנושא זה, וגם זכה להירפא ממחלתו.

הרי לפנינו סגולה נפלאה מאד שתהפוך אותנו לאנשים אחרים, תקדש ותטהר אותנו, ותקרב אותנו לבוראנו באופן מיוחד. ובאמת, כשיהודי מקדש את שבתותיו, יותר ממה שהוא "נותן", הוא

"מקבל" שפע של מנוחת הדעת ושלוות הנפש, ומלוא חופניים של שמחה אמיתית מציפה את ליבו. ומה לנו יותר מכך.

הצעדים שעל יהודי לנקוט כדי "לתת" את שְׁבֹתוּ לבורא עולם, אינם כה מסובכים. עם מעט יוזמה ורצון טוב, עם מעט התקדשות והיטהרות, נוכל להפוך לחלוטין את כל האווירה בבית ולהתעלות לפסגות-שיא, שהיו מקור השראה וחיזוק ליהודים בכל הדורות.

מה הפירוש ב'רפואה קרובה לבוא'?

השבת - מקור הברכה היא! וגם בענייני רפואה אפשר להשיג בה דברים שאי-אפשר להשיג בימי החול, כמו שכתוב 'ורפואה קרובה לבוא'.

החידושי הרי"ם מסביר שהפירוש הוא שבימי החול אנחנו מתפללים על ענין הרפואה רק בברכת 'רפאנו', ואילו בשבת, כשברכה זו אינה נאמרת, אנחנו מזכירים זאת כבר בברכה השניה, כשאומרים 'ורפא חולים'. ואם כן, רפואה קרובה לבוא...

האם מותר לדבֵר בשבת בענין ההדלקה של ל"ג בעומר?

ועוד בענין הדיבורים בשבת.

נספר כאן על קהילה שערכה הדלקה במוצאי שבת בו חל ל"ג בעומר, וביום שבת-קודש, לפני תפילת מנחה, הכריז הגבאי ש'ההדלקה תהיה במוצאי שבת, בשעה 10'.

כמה מן המתפללים העירו לו שאסור היה להכריז על 'הדלקה' בשבת, בגלל האיסור של 'וְדַבֵּר דְבָר'. הגבאי מצדו השיב שבשו"ע (ש"ו ז') כתוב במפורש שאיסור זה הותר לדבר מצוה, וז"ל:

'חפצי שמים מותר לדבֵר בהם, כגון: חשבונות של מצוה, ולפסוק צדקה, ולפקח על עסקי רבים, וכו'. ואם כן - טען הגבאי - גם ההדלקה בל"ג בעומר היא דבר-מצוה.

והנה, אחד מבני-ביתו של מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שָׁאלוּ מדוע הוא אינו משתתף אף פעם בהדלקה בליל ל"ג בעומר? ומו"ח השיב שהדבר אינו מופיע בשלחן ערוך, וממילא מדובר רק ב'ענין', ולכן 'דף הגמרא חשוב לי יותר!'

לפי זה, שההדלקה בל"ג בעומר היא רק 'ענין', לא הותר לגביה האיסור של 'ודבר דבר', שהותר רק לדבר מצוה. ומכאן שהגבאי אכן לא נהג כשורה, ולא היה עליו להכריז על 'הדלקה', אלא לומר 'במוצאי שבת נשיר בר-יוחאי...'

אולם, כאשר סיפרתי את הדברים לגיסי מרן הגר"ח קניבסקי, הביע את דעתו שהדלקת ל"ג בעומר היא בגדר מצוה, ובאשר לשאלה מדוע מרן הגרי"ש אלישיב לא השתתף מעודו בהדלקה זו, התשובה היא שהוא לא היה זקוק לכך... הוא הדליק את המדורה עם משניות-של-רשב"י...

'הַמְנִיעוּ מִלְדַבֵּר דְבָרִים בְּטִלִים בַּשַּׁבָּת וְתִפְקְדוּ'

נספר עוד על מאורע מרגש ומשמח שהיה בבני ברק, כאשר זוג הנשוי 18 שנים, נפקדו בלידת תאומים, בן ובת.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

"או אז אומר להם הגוי, שהוא רוצה להראות להם דבר מאוד מעניין. הם צועדים אחריו לעבר מכוניתו, הוא פותח את תא המטען של הרכב ושולף ממנו... כובע סמט חסידי וחליפה שחורה ארוכה. שלושת היהודים נדהמו: מה לך וללבוש יהודי? הם שואלים את הגוי, "האם סבא שלך היה יהודי? אתה סוכן אף בי איי שעובד בין יהודים?"

סיפורים מדהימים על חסד יהודי, מפניני אוצרותיו של מגיד המישרים הגאון רבי יעקב שיש שליט"א

"וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי" (ויקרא כ"ב, ל"א)

"היהודי מסביר להם שהוא כבר הסתדר, כי האיש טוב הלב שעצר לפניכם מוכן לקחת אותו למחוז חפצו, והללו מודים מקרב לבם לגוי שניאות לעזור ליהודי.
"או אז אומר להם הגוי, שהוא רוצה להראות להם דבר מאוד מעניין. הם צועדים אחריו לעבר מכוניתו, הוא פותח את תא המטען של הרכב ושולף ממנו... כובע סמט חסידי וחליפה שחורה ארוכה. שלושת היהודים נדהמו: מה לך וללבוש יהודי? הם שואלים את הגוי, "האם סבא שלך היה יהודי? אתה סוכן אף בי איי שעובד בין יהודים?"

"אבל הגוי חייך והסביר להם:

"כבר שנים רבות שאני נוסע בכבישי ארה"ב ושמתי לב לדבר מופלא. בכל פעם שיהודי נתקע עם הרכב בצד הדרך והוא מבקש עזרה, עוצרים לו יהודים נוספים ומושיטים לו עזרה. לעומת זאת, גוי שעומד בצד ומבקש עזרה, יכול לפעמים להמתין במשך שעות רבות עד שמישהו ישים לב אליו ויעזור כדי לסייע לו.

"לכן החלטתי להחזיק אצלי ברכב 'חליפת הצלה' למקרה שאתקע אי שם בצד הדרך. אם זה יקרה, אני אלבש את הלבוש החסידי ואנופף לעזרה, וכך בוודאי יעצרו לי יהודים. הם אומנם יראו שאני לא יהודי, אבל אחרי שכבר עצרו בצד הם לא ינטשו אותי ובוודאי יעזרו לי..."

"מעשה היה ביהודי שנסע לארה"ב לצורך השתתפות בשמחה משפחתית. אותו יהודי ידע אך בקושי לשוחח באנגלית, ההיכרות שלו עם כבישי ארה"ב כמובן היתה אפסית, ובכל זאת, עם נחיתתו בשדה התעופה 'קנדי' בניו יורק, הוא שכר רכב והשתלב היטב בתנועה האמריקאית, הודות למכשיר ה'וייז' שהביא עמו מהארץ ושדאג מראש לוודא שהוא יפעל גם בארה"ב.
"במשך מספר ימים שהה האיש בארה"ב ובמהלכם נסע מעיר לעיר בלי שום חשש, שכן ה'וייז' עובד כראוי, ומוביל אותו בבטחה אל מחוז חפצו.

"והנה, באחת הנסיעות, בעודו משייט בנחת על גבי אוטוסטרדה מהירה ורחבה במיוחד, הוא מגלה לתדהמתו שה'וייז' איבד את הקליטה. אין לו הכוונה והדרכה, והוא אינו יכול להגיע למחוז חפצו. "כמובן שהמצב הזה הלחיץ אותו מאוד, הרי בלי 'וייז' אין לו מושג היכן עליו לפנות. הוא בקושי יודע לקרוא כמה אותיות באנגלית, וכשהנסיעה היא בקצב הזה, אין לו סיכוי לפענח את שמות הערים והיישובים הכתובים על גבי השלטים.

"בצר לו החליט היהודי לעצור בצד הדרך, ולנופף בידו לרכבים החולפים בניסיון להשיג עזרה. אולי יראה אותו יהודי אחר ויחליט לעצור לו ולהכווין אותו.

"הוא עומד בצד ומנופף בידו לכלי הרכב החולפים על פניו ביעף, ואכן כעבור דקות אחדות עוצר רכב בצד הדרך, וממנו יוצא נהג גוי שאינו יודע מילה וחצי מילה בעברית או באידיש.

"היהודי מסביר לו באנגלית שבורה ורצוצה ובעיקר בתנועות ידיים ורגליים, כשהוא חוזר שוב ושוב על שם העיר שאליה מועדות פניו, והגוי מסמן לו שהוא הבין, טופח על כתפו באהדה ואומר לו 'פולאו מי...' לשמחתו הוא מכיר את צמד המילים הללו שמשמעותן: "עקוב אחרי".

"הם עומדים להיכנס כל אחד לרכבו, כשבדיוק עוצר רכב שלישי בצד הדרך, וממנו יוצאים שני אברכים חסידיים, שפונים אליו ושואלים אם הוא זקוק לעזרה.

"והנה, אתם רואים שהאיש הזה עמד כאן בצד הדרך כמה דקות ומי עצר לו? אתם, יהודים! וגם אני, שאני משתייך ליהודים בחלק הזה של העזרה ההדדית בצדי הכבישים המהירים..."

הסגולה של החפץ חיים לזמן הזה

"זה סיפור מאוד נחמד", אומר הגר"י שיש, "אבל המסר שלו עוצמתי במיוחד. לב של יהודי מרגיש את הלב של שאר היהודים. אנחנו מאוחדים בלב שלנו, ולכן יהודי תמיד יעצור בצד כדי לעזור ליהודי. "וכשיהודי אחד עוזר ליהודי אחר, בא הקב"ה ואומר אני רוצה להיות הגלגל השלישי של הקשר הזה. גם אני רוצה לעזור לשני היהודים הללו.

"איפה אנחנו רואים את זה שהקב"ה ככה מצטרף ליהודים העוזרים זה לזה, אומר החתם סופר דבר מדהים: כשבני ישראל זעקו ונאנקו מהעבודה הקשה, מה אומר הקב"ה? "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל". אם הם שומעים אחד את השני, אם הם עוזרים אחד לשני, או אז גם אני שומע אותם ועוזר להם.

"תקשיבו מה כותב מרנא החפץ חיים הקדוש בספרו 'אהבת חסד': "והנה עתה, שמידת הדין גברה מאד על העולם, ואין שום עצה להינצל מידי צרות המתחדשות יום ויום, מה מאוד יש להתחזק במידת החסד, כדי שעל ידי זה יתעורר מידת החסד העליונה, ויקוים עלינו מה שאמר הכתוב: "וארשתך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים".

עוד אומר ה'אהבת חסד' שם בהמשך: "איתא בתנא דבי אליהו רבה סוף פרק כ"ג, כשהיו ישראל במצרים, נתקבצו כולם וישבו יחד, משום שהיו כולם באגודה אחת; וכתרו ברית יחד, שיעשו גמילות חסדים זה עם זה... ומה היה הכריתות ברית? לגמילות חסדים! ... כי הם, כשראו שאין שום עצה להינצל מגזרותיו של פרעה, והשיעבוד הולך ומתגבר יום יום, מה עשו נתקבצו באגודה אחת וטיכסו עצה מה לעשות לזה. והסכימו ביניהם, שילכו בדרך ה' לבדו, ולא ישנו את שמם ולשונם. גם כתרו ברית יחד לגמול חסד זה עם זה, היינו שעל ידי זה יתעורר למעלה חסד של השם יתברך עליהם, וממילא יבוטלו לבסוף גזרותיו של פרעה. ובאמת כן היה לבסוף, שדבר זה היה סיבה לגאולה".

דרשה בפתע פתאום

"מרחן הרב מפוניבז' קיבל פעם הודעה שלבית היתומים שבניהולו אמורה להגיע קבוצה של כמה עשרות ילדים יתומים, ניצולי שואה סחופים ודוויים. ההודעה הגיעה בהתראה קצרה מאוד, בבוקרו של יום, ונאמר לו שעד הלילה הילדים כבר יהיו בבית היתומים שלו.

"ניסה הרב מפוניבז' לחשוב מהיכן יגייס מיטות, שמיכות וכריות עבור עשרות ילדים נוספים. גם כך היכולות הכספיות לא היו גדולות והנה נחתה עליו פתאום הוצאה שכזאת בהתראה קצרה כל כך, ואיך יוכל לעמוד בה?

"לאחר מחשבה, הורה הרב לגבאי שלו, שיתלה מודעות ברחובות ובהן יהיה כתוב שהרב מפוניבז' מתכוון לשאת דרשה בבית הכנסת

הרב מפוניבז' עצר את שטף דיבורו ונתן לקהל הזדמנות להשיב על השאלה, אבל כמובן שאף אחד לא ידע לענות על שאלה כזאת עצומה. צריך להיות גאון בתורה וגאון בחסד כמו הרב מפוניבז', כדי לדעת למצוא תשובה

הגדול של בני ברק. תושבי בני ברק קיבלו את ההודעה בהפתעה. הרב מפוניבז' רוצה למסור דרשה בסתם יום של חול בלי שום סיבה מיוחדת? כנראה שיש לו משהו מאוד חשוב לומר לנו, בואו נלך לשמוע.

"הגיעו אנשים ונשים, ומילאו את בית הכנסת ועזרת הנשים מפה לפה, והנה עולה הרב מפוניבז' לדרוש, ומתחיל בציטוט של הגמרא במסכת בבא מציעא שמספרת לנו על מקרה שבו שני אנשים צועדים במדבר, וביד אחד מהם בקבוק מים. השני נשאר בלי טיפת מים ואם לא ישתה בשעות הקרובות הוא ימות.

"הבעיה שהליכה של כמה שעות לא תביא אותם אל היעד. לפנייהם עוד יום הליכה, כך שאם הם יתחלקו במים הנותרים שניהם ימותו, ואם בעל המים ישמור אותם לעצמו, חברו אמנם ימות מצמא, אבל הוא עצמו יצליח להגיע למקום יישוב..."

"אומר רבי עקיבא, שבכזה מקרה, אין צורך להתחלק במים. בעל המים יכול לומר לחברו, אני מצטער ידידי, אבל החיים שלי חשובים יותר. למה? כי כתוב בתורה פסוק "וחי אחיך עמך", כלומר, קודם אתה תחיה, ואחריך יחיה גם הוא איתך. אבל אתה קודם בסדר העדיפות. חייך קודמין!

"מצד שני, הגמרא בקידושין עוסקת שם בענייני עבד עברי וכותבת שהקונה עבד לעצמו קנה אדון לעצמו. למה? אם יש לו רק מיטה אחת, העבד יקבל את המיטה והוא עצמו ישן על הרצפה. אם יש לו רק כרית אחת, העבד יקבל את הכרית והאדון ישן בלי כרית. בעצם האדון חייב להשוות את תנאי העבד לתנאים שלו, ואם יש לו אפשרות לתת רק לאחד מהם, העבד יקבל קודם.

"מאיפה אנחנו יודעים את ההלכה הזאת? כי כתוב בתורה: "כי טוב לו עמך", רואים שלעבד צריך שיהיה טוב איתך באותה רמה שלך ובשום אופן לא פחות מרמת הטוב שאתה מפרגן לעצמך.

"שואל הרב מפוניבז' שאלה נוראה. הרי כתוב כאן שני דינים שונים,

לגנוב, גם תפסו אותו וביזו אותו נורא, גם מכרו אותו לעבד, ולבסוף הוא שוכב על הרצפה, רועד מקור ומכוסה באוכף של חמור...
"לא רחוק משם, בתוך הבית, שוכב האדון על מיטה נוחה עם כרית נפוחה מלאת נוצות, ומכוסה בשמיכת פוך רכה ונעימה. האם האדון יכול להירדם? בוודאי שלא. הרי החבר שלו שוכב שם על הרצפה וממרר בבכי. איזה יהודי יכול לישן טוב עם ההרגשה שבמרחק קטן ממנו שוכב יהודי אחר ובוכה בכי תמרורים על מר גורלו???"

"לכן", הסביר הרב מפוניבז', "בכזה מקרה, חייב האדון לתת קודם לעבד את המיטה והכרית והשמיכה. למה? כי אם לעבד לא תהיה מיטה נוחה לישן בה, אז שניהם לא יירדמו בלילה, לא העבד ולא האדון. לכן, כדי שהאדון יוכל להירדם בלילה, אומרת לו התורה שייתן את הכרית לעבד, אתה עצמך תירדם גם אם תניח את הראש על בול עץ... הידיעה שעל המיטה שלך שוכב יהודי מסכן שגמלת עמו חסד, תנעים לך ותמתיק עליך את הצער של השנה על הארץ בתנאים הקשים הללו."

"מה שאין כן כשמדובר בשתיית מים, בסופו של דבר רק אחד יחיה ולכן אתה צריך לבחור קודם בעצמך. לעומת זאת, לגבי שינה בלילה, הדרך הטובה ביותר ששניכם תישנו בלילה היא לתת את הכרית לעבד שלך..."

"כשסיים הרב מפוניבז' את ההסבר התלמודי הנפלא, הוא הרעים בקולו ואמר לקהל הנוכחים: רבותי, מגיעים לפה היום ילדים- דוויים וסחופים, ההורים שלהם נרצחו על ידי הנאצים הארורים, הם עצמם עונו ושועבדו בפרך, הם הורעבו, התייחסו אליהם כמו אל חיות השדה. הם באים לכאן והיום בלילה אנחנו עומדים להשכיב אותם לישון על הרצפה... הם לא יירדמו שם, על הרצפה, וגם אתם לא תוכלו לישן במיטות שלכם, כשתדעו שלא הרחק מביתכם ישנים ילדים יתומים ומעונים על הרצפה בלי כרית ובלי שמיכה."

"לכן, אם אתם רוצים לישון הלילה, בואו וניתן את הכריות והשמיכות שלנו לטובת הילדים האומללים האלה. כך נדע שגם הם יוכלו לישון הלילה וגם אני ואתם נוכל לישון הלילה כראוי."

"אין צורך לומר", מסכם הרב שיש את דבריו, "שבתוך זמן קצר מאוד כבר היה בבית היתומים של פוניבז' מלאי מספק של מיטות, כריות ושמיכות, היתומים ישנו היטב באותו לילה וגם שומעי הדרשה ישנו מתוך ידיעה שהם עזרו והגישו סיוע ועזר ליתומים חסרי כל."

ושניהם נלמדים מהמילה 'עמך'. פעם אחת אנחנו לומדים ממנה שאתה קודם, ופעם אנחנו לומדים ממנה שהעבד שלך קודם. למה? מה ההבדל בין ה'עמך' הזה לבין ה'עמך' השני?? פתאום התהפכה המשמעות של המילה?

הלילה לא תוכלו לישון

הרב מפוניבז' עצר את שטף דיבורו ונתן לקהל הזדמנות להשיב על השאלה, אבל כמובן שאף אחד לא ידע לענות על שאלה כזאת עצומה. צריך להיות גאון בתורה וגאון בחסד כמו הרב מפוניבז', כדי לדעת למצוא תשובה לשאלה העצומה הזאת.

"אמר הרב מפוניבז', אני אסביר לכם. תחשבו על העבד עברי הזה, למה הוא נמכר? כי תפסו אותו גונב ואין לו אפשרות להחזיר את הגניבה. למה שמישהו יקנה גנב לעבד? כדי שיגנוב לו את כל רכושו? אלא מה? חייבים לומר שהוא לא גנב סידרתי אלא אדם טוב וירא שמים שהיה רעב והיה לו קר בחורף, לא שמו אליו לב, לא עזרו לו מספיק, ולכן הוא נכשל וגנב כדי לשרוד. החברים שלו, אלו שלמדו איתו בתלמוד התורה בילדותם, או השכנים בשכונה שמכירים אותו, מרחמים עליו וקונים אותו לעבד כדי שיהיה לו לשלם על הגניבה שגנב."

"ועכשיו הוא מגיע לבית האדון, החבר שלו מהחיידר, בעיניים מושפלות. עד אתמול הוא היה איש חופשי, בן חורין, ועכשיו הוא עבד. לא רק עני מרוד מסכן וביש גדא, אלא גם עבד. אוי לאותה בושה."

"הוא מגיע לבית האדון והאדון אומר לו, תשמע, יש לי רק חדר שינה אחד בבית, אז אתה תישן במחסן, ומאחר ויש לי רק מיטה אחת, אין לי מיטה לתת לך, אז בינתיים תישן על הרצפה, ומאחר ועוד לא הספקתי לקנות כרית חדשה, אז תיקח שם בול עץ ותניח מתחת לראשך, ותתכסה עם האוכף הזה של החמור שאתה רואה זרוק שם בצד, כי אין לי עוד שמיכה לתת לך."

"תגידו לי", שאל הרב מפוניבז' את הציבור שהצטופף לשמוע את דרשתו, "נראה לכם שהעבד הזה יוכל להירדם בלילה? בוודאי שלא. הוא ישכב שם על הרצפה וימרר בבכי, כל הסבל והצער שהיה מנת חלקו כל ימי חייו יתנקזו, אין לו תקומה, הוא הגיע לתחתית של התחתית, גם היה עני מרוד סבל חרפת רעב וקור נורא, גם נאלץ

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

היהודי נחרד לגמרי. הוא היה בעל מסעדה, והרבי ברוח קדשו ראה הכול. עוד לא הספיק להציג את עצמו ואת הסיבה שלשמה הגיע - וכבר הרבי ממשיך ואומר: "שהכלים שלך יהיו כשרים, ואז תזכור כל השבוע שיש בורא לעולם, ולה' הארץ ומלואה. שמור את השבת כהלכתה, והשבת תביא לך השפעה שתצליח"

הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א רבה של מגדל העמק במעשה מופלא מהאדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב זצוק"ל

פרשתנו, פרשת אמור, נקראת "פרשת המועדות" על שם המועדים שנכתבו בה. בראש המועדות נכתבה השבת: **ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש, כל מלאכה לא תעשו.**

הרבו המפרשים לבאר את כפילות לשון הפסוק: למה היה לו לכתוב כי ששת ימים תעשה מלאכה? די היה לכתוב כי שבת היא ביום השביעי; ולמה כתוב תעשה מלאכה ולא "תעשה"? ומלבד זאת יש לחקור למה שינתה התורה וקראה כאן ליום השביעי בשם הכפול: שבת שבתון.

מבארים הקדמונים כי הכתוב בא לרמז שגם בימי המעשה, ימי החול, על האדם להרגיש ולדעת שכלום לא מכוחו, אלא הכל מידי הקב"ה. ששת ימים תעשה מלאכה - מעצמה. האדם הוא רק שליח להביא את הפרנסה מיזו הרחבה והמלאה של הקב"ה לביתו. לא הוא שמביא את הכסף, אלא ה' הוא המפרנסו, הזנו ומכלכלו.

כשאדם חי בידיעה שכזו, הוא גורם במעשיו שימי החול הופכים אף הם להיות מעין שבת, כי שבת היא בחינה של **כי בו שבת מכל מלאכתו**. האדם עוזב את כלי החרושה ואת עבודתו, ומורה שהוא עבד של הקב"ה ומאמין בו. כשאדם משריש בליבו את האמונה כי **ממך הכל ומידך נתנו לך** (דברי הימים א, כט, יד), וכלום לא מכוחו,

שלושה כוכבי אור נראו בשמים, מבשרים בכאב את צאת השבת. שמיה של תל אביב חשכו, ודווקא בבית המדרש הקטן ברחוב מוהליבר דלקו האורות. הרבי ר' משה מרדכי מלעלוב זצוק"ל, שהיה מהמאחרים לצאת מן השבת, ישב כל-כולו תפוש שרעפים, מתחיל ברגעים אלו זמירות לסעודה שלישית.

"בני היכלא דכסיפין", נשמע קולו העורג של הרבי בכל מבואות בית המדרש. יהודים של צורה לצד יהודים שכנים ובאי המקום מתבוננים בצורתו של הרבי, שהיה כל-כולו מלאך ה' צבא-ות. והרבי, גופו נטוע בכיסא, אך רוחו הגדולה בשמי השמים.

שעה ארוכה מסב הרבי עם קהל מרעיתו, ומרעיף עליהם דברי תורה וחסידות מכבשונו של עולם. עם סיום הדברים מוגשת לרבי קערת דגים, ממנה יחלק לכל באי הטיש שיריים.

דלת בית המדרש נעה על צירה. יהודי שאינו שומר תורה ומצוות נכנס בצעדים מהוססים. הכיפה נחה על ראשו בקפידה, ונראית כמו אורחת שבאה זה עתה. הרבי אינו מעיף ולו מבט. החסידים כבר התרגלו לכל מיני טיפוסים שבאו לבית המדרש, מי לחזות ברבי, מי לבקש את ברכתו ועצתו, ומי שבאו לומר קדיש לזכר יקיריהם.

הרבי מסיים את חלוקת שיירי הדג ונוטל לעצמו מעט דג לצלחתו. הוא מנגב בחלה את שיירי הדג, מרים את הצלחת עם המזלג שעליה, וקורא לאותו אורח חילוני שייגש אליו. "הא לך; הרי אתה מאכיל יהודים, שיהיו לך צלחת ומזלג כשרים."

היהודי נחרד לגמרי. הוא היה בעל מסעדה, והרבי ברוח קודשו ראה הכול. עוד לא הספיק להציג את עצמו ואת הסיבה שלשמה הגיע - וכבר הרבי ממשיך ואומר: "שהכלים שלך יהיו כשרים, ואז תזכור כל השבוע שיש בורא לעולם, ולה' הארץ ומלואה. שמור את השבת כהלכתה, והשבת תביא לך השפעה שתצליח".

האיש נדהם. הרבי קלע אחת לאחת לבעייתו הגדולה שלשמה נכנס לכאן עכשיו בעצת ידידיו. הוא לקח את הצלחת והמזלג ונפנה לאחור ביראת כבוד. והרבי המשיך בטיש "יצווה צור חסדו קהילותי לקבץ..."

שמעתי ממורי ורבי הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', כי בילדותו כשהתגורר בברנוביץ, המלמד שלו בחיידר היה רגיל ללמוד בצורה מאוד מרוממת. לדוגמא, תמיד אמר: "זאגט דער הייליגער תנא פון די הייליגע משנה א הייליגער דין", ["אומר התנא הקדוש מהמשנה הקדושה דין קדוש"]

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"אָמַר אֶל הַפְּתָנִים בְּנֵי אֶהְרֵן וְאֶמְרָתְ אֱלֹהִים" (ויקרא כ"א, א')

'להזהיר גדולים על הקטנים'

כל מי שזוכה לעסוק בחינוך ילדי ישראל, ומכיר מעט את הפן המציאותי בחינוך, יכול להודות באמיתות השקפת התורה; כמה חשוב, חיוני והכרחי להשקיע בחניכים דווקא בשנותם הצעירות, וכיצד כל עתידם הרוחני תלוי בשנים הללו. כשהחניך אינו עומד על דעתו ומרגיש תלוי באחרים, הוא עדיין מוכן לקבל, הוא מוכן להיות כנוע וצייטן, וכל מוסכמה שמבקשים להחדיר בו נקבעת בליבו לנצח.

דעת בעלי בתים ההפוכה מדעת תורה סוברת, כי החינוך משפיע דווקא בגיל יותר מתבגר, בהתחשבות באופיו ורצונו של החניך. אך התורה הקדושה מורה את ההיפך הגמור, 'להזהיר גדולים על הקטנים'. אם חפצים שהדור העתידי יהיה מוזכך, מוכרחים להחיל בהם קדושה מגיל אפס. חובת החינוך מתחילה מהרגע הראשון שנושמים את אויר העולם.

מרן הגאון הצדיק רבי ירוחם הלוי ליוואוויץ זצ"ל, בספרו 'דעת תורה' (חומש דברים), כותב מאמר שלם העוסק בעניין החינוך, ומקדים לכתוב בלשון חריפה את השוני הקיים בין חינוך התורה לחינוך הכללי. הוא כותב כך: "העולם אין להם מושג בחינוך! מה שהעולם מבינים בעניין חינוך, הינן מחשבות מאוד פשוטות, רק התורה הקדושה היא היא שמגלה לנו את ערכה האמיתי של חינוך! רק היא מגלה לנו את המשקל שצריך האדם לשקול על גודל מהותו של חינוך!".

כאמור, בפרשה שלנו בולטת אחת הנקודות המרכזיות שמאפיינת מאוד את החינוך בהשקפת התורה, למול צמצום השכל המאפיין את החינוך של אלו שאינם יונקים את דרכם והשקפתם מהתורה. תהום עמוקה פעורה בין שתי השיטות הללו.

אצלנו התלמידים הם בבחינת 'מגודלים' בנעוריהם, בעודם הם רכים בשנים כבר אנו דואגים לגדוש אותם בחכמה ודעת. בהיותם עוללים רכים כבר טעם זקנים משוך עליהם, וכך כשגדלים נותרים הם על מבועי התורה והיראה. אך החינוך הכללי מזניח

את השנים הצעירות, נותנים לעוללים לעשות ככל העולה על רוחם, בטוענות שונות: "זה לא הזמן כעת לחנך", "הילד עודנו קטן", "מה אפשר לדרוש מפעוט?" וכדומה, וכך גדלים בעלי נטיות שליליות, עיר פרא.

ואכן, בשביל ללמד אומנות גשמית או חכמה מסויימת, הסברא נוטה יותר לומר כי יש ללמד את התלמידים את החכמה או האומנות דווקא בשלב מאוחר יותר, כשהשכל מפותח יותר ויש עם מי לדבר. אך אצלנו ביהדות יותר מאשר מה שאנו מלמדים את תלמידינו וצאצאנו, אנו מחנכים ומאמנים אותם לחיים מסוג אחר; לשאת עולה של תורה, לירא מהשם יתברך, להתרחק מן החטא, לתקן המידות, להתחשל ולהתחזק באמונה ובטחון.

ולכן, עלינו לרסן אותם כבר מנוער ברסן התורה, ולחנכם כבר מאז בקדושה, בטהרה ובזיכוך הרוח. להרגילם לחיים של תורה בטרם תגברנה תשוקותיהם הבהמיות ורצונותיהם השליליים, כדי שההרגל יהפוך אצלם לטבע שני, אשר גם כשיזקינו לא יסור מהם.

"אם אין גדיים אין תיישים"

כמובן שאיני מתיימר להקיף את כל הלכות החינוך, כלליו, סייגיו

לכולל!... כרגע התפקיד שהוטל עלי משמים הוא לחנך את ילדי ישראל, אך בהזדמנות הראשונה שאוכל אזדרז לשוב ולהתרפק על הגמרא האהובה עלי... זו שאיפתי ורצוני!"

אצל אותו המלמד לא היו הדברים בבחינת 'מן השפה ולחוץ', אלא הוא באמת אהב ללמוד, ולכן דבריו עשו רושם עז על התלמידים. אבא זצ"ל טען כי בכל מגע איתם הורגש אהבת תורה מיוחדת, וזה משום שנשמו בכיתה כל העת אורה של תורה וערך לתורה, ושהכל סובב סביב התורה.

מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל, היה רגיל ללמוד עם בניו בילדותם בקביעות יום-יומית, ועם חלקם אף סיים את כל הש"ס קודם שהגיעו לגיל המצוות. פעם נשאל רבי חיים - מה היה הענין בזה? וכי ילדים צעירים מסוגלים לקלוט ולהבין סוגיות עמוקות בעירובין ובנדה?

רבי חיים השיב במילים ספורות ומדודות כדרכו: "היה לי ענין להראות להם כי לגמור ש"ס זה לא סוף העולם, וזה עצמו ידרבן אותם ויתן להם שאיפות הלאה, ללמוד ולסיים".

אם אין גדיים אין תיישים, ואם אין תיישים אין גדיים. בשביל שצאצאנו יגדלו ברוח נכונה, צריך להחדיר בנשמתם הזכה כבר מקטנות את כל היסודות החשובים לנו! להשריש בליבם את מעלת התורה, את התשוקה להתגדל בה ולהשתלם במכמניה, גם כשהם זאטוטים קטנים ביותר.

כ"ק אדמו"ר מקאליב זצוק"ל סיפר, כי בשנות המלחמה כשהיה במחנה העבודה אושוויץ פגש נער צעיר, המהלך אנה ואנה ופיו ממלמל כל העת. ניגש אליו האדמו"ר ושאלו: "מה אתה ממלמל בפיך כל העת?". בתחילה נרתע הנער לאחוריו בבהלה, כולם היו נראים שם קרחים, בלי שום סממן יהודי על פניהם, ולא ידע מיהו היצור שנטפל אליו ומה הן כוונותיו.

אך לאחר שהזדהה האדמו"ר ביהדותו, ענה הנער: "אני ממלמל כל העת בפי את הפסוק הנצחי 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד'. את הפסוק הזה שיננה אמי השם יקום דמה באוזני בוקר וערב עוד בהיותי נתון על ערש לידתי... זה הפסוק היחיד שאני יודע בעל פה, והוא מלווה אותי בכל הקשיים שאני חווה כעת במלחמה הנוראה הזאת".

שמעתי ממורי ורבי הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', כי בילדותו כשהתגורר בברנוביץ, המלמד שלו בחיידר היה רגיל ללמוד בצורה מאוד מרוממת. לדוגמא, תמיד אמר: "זאגט דער הייליגער תנא פון די הייליגע משנה א הייליגער דין", "אומר התנא הקדוש מהמשנה הקדושה דין קדוש"

כך גם שמעתי ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, שכאשר למד גאון הדור רבי עקיבא איגר מסכת ביצה עם תלמידיו, פתח ואמר: "ביצה שנולדה ביום-טוב, בית שמאי אומרים שרצון השם יתברך תאכל, ובית הלל אומרים שרצון השם יתברך שלא תאכל". האזכור המכובד והעילאי הזה נתן לתלמידים גישה אחרת לתורה. זה החדיד בהם הערכה לתורה, וחרט בהם רישומים עמוקים.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

וענייניו, על רגל אחת. אך כיון שנגעתי בנושא הקרוב לכל העוסק בחינוך אציין במילים אחדות כמה יסודות חשובים שאמורים ללוות הורים ומחנכים בתפקידם, למרות שעיקרם ידועים ונדושים. כי פשוט שכל חיזוק בדברים אלו, העומדים ברומו של עולם, מביאים תועלת רבה, ונותנים משנה מרץ לטפח ולשגשג את הנכס היקר ביותר שהופקד בידינו - צאצאנו ותלמידנו היקרים. רק אציין בתחילת הדברים, כי **אבי מורי זצ"ל**, שימש עשרות שנים כמנהל חינוכי בתלמוד התורה 'יסודי התורה' בתל-אביב, בשליחותם של גדולי הדור. עדרים עדרים של תלמידי חכמים, רבנים ויושבי על מדין התחנכו על ידו, ומחלקם שמעתי את תחושותיהם, כי הם חבים לו את חייהם הרוחניים.

במשך השנים קיבלנו ממנו יסודות חינוך חשובים, והם מהווים עבורנו תמרורי דרך המכוונים את מלאכת הקודש, מהן מה שקיבל מרבתי ומהן מה שצבר מניסיונו האישי רב השנים.

חז"ל במסכת בבא בתרא (ח, ב) אומרים: "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד - אלו מלמדי תינוקות". באחד ממאמריו השתומם הגאון הצדיק רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, משגיח ישיבת פוניבז', מדוע נמשלו מלמדי תינוקות לכוכבים?

והסביר כך: אנשים החיים כאן בעולם הזה ומביטים על הכוכבים בעיניהם, נדמה להם כי הכוכבים אינם אלא נקודות אור זעירות, אבל האמת היא שהכוכבים הם גופים ענקיים, ומהם יש שגדולים יותר מכל כדור הארץ עשרת מונים.

כך בדיוק תפקידם של מחנכים ומלמדי תינוקות, אומר רבי חיים. למרות שבעת עבודתם לא מורגשת כל כך חשיבותם והשפעתם על התלמידים, אבל באמת במעשיהם הם יוצרים עולמות ממש. כל תלמיד שידגל וילך בדרך הטובה שהתוו עבורו נזקף לזכותו של המחנך וההורה, והרי זו תוצאה ברורה של השקעתם וטיפוחם. אם הצליחו בחינוכו, ההצלחה מתקיימת, נשארת ומשפיעה לדורי דורות, וכן להיפך, עיוות או קלקול בחינוכו מהווה עיוות לדורי דורות.

אין ספור פעמים שמעתי את אבא זצ"ל מזרוז ושב ומזרוז הורים ומחנכים, על חובתם הגדולה לנטוע שאיפות בתלמידים; זה בדיוק הזמן לעורר בהם אהבת תורה, ערך לתורה, לשנן באוזניהם את יסודות האמונה, ובעיקר לקבע בהכרתם את המושג הנעלה כי 'שולחן גדול משולחנם'. דהיינו, שאין חשיבות ואין שמחה כשמחת התורה וכי כל שאר ענייני העולם מתגמדים לעומת התורה הקדושה.

גם אם בשעת מעשה אין הדבר ניכר כל כך, כמו שנראים בעינינו הכוכבים, אולם ברבות הימים הדברים שמוחדרים באדם בצעירותו צפים ועולים בבהירות ובחדות יותר, ומשפיעים על כל ה'הלוך ילך' שלו למשך שנים רבות.

ישנם הרבה דרכים כיצד יכול המלמד לגרום לאווירה כזאת להציף את הכיתה; לדוגמא, **אבי מורי זצ"ל** מזכיר תמיד לשבח את אחד המלמדים החשובים בתלמוד תורה, שבכל הזדמנות היה אומר לתלמידים בכיתתו: "בלי נדר כשאפרוש לפנסיה אשוב מיד

"יהודים מתפללים תפילת שמונה עשרה שלוש פעמים ביום, ובזמן הזה הם נזכרים בכל הנשכחות וכל החשבונות עוברים בראשם בדיקה מחודשת, אבל הפריץ הוא הרי גוי, וגויים אינם מתפללים שמונה עשרה... מתי יהיה לו זמן להיזכר בכסף שאתה חייב לו???"

שיחה מרתקת מפי הגה"ח רבי אליהו דינקל, משגיח רוחני דשיבת רוז'ין-סדיגורא בבני ברק, על הסגולה המיוחדת של חודש אייר, על פי דרכו של הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א

אליעזר (לייזר) רוט

"פעם, בעת שנפגשו שני האחים הצדיקים הרה"ק רבי דוד'ל מטאלנא והרה"ק רבי יוחנן מרחמסטריווקא, שאל רבי יוחנן את רבי דוד'ל, אמור נא לי אחי היקר, איך זה שאנשים באים אלי ומבקשים להתברך מפי, אני מברך אותם מעומק הלב ומתפלל עליהם בכוונה גדולה, ולא תמיד הברכות שלי מתקיימות, ואילו אתה, כל היוצא מפיך כך עושים בשמים, והברכות שלך משפיעות הרבה יותר מהברכות שלי.

"מה הוא הסוד הזה שגורם לברכות שלך לפעול בצורה טובה יותר???"

"ענה לו רבי דוד'ל, תשובה מיוחדת במינה: "כשמגיע אליך יהודי להתברך, אתה שואל לרצונו, מקשיב לו באריכות, מברך אותו מעומק הלב ברכה כפולה ומכופלת עם כל הכוונה, וכשהוא יוצא החוצה הוא מרגיש שהוא בידיים טובות ושאתה, הצדיק רבי יוחנן מרחמסטריווקא, כבר דואג לו ומסדר את כל העניינים שלו בשמים. "אבל אצלי זה לא עובד כך", הוסיף רבי דוד'ל. "מי שנכנס אלי לחדר לבקש ברכה, בקושי מספיק לשפוך את צערו ושיחו וגבאים שלי כבר מגרשים אותו החוצה ומכניסים אחריו את הבא בתור. אני בקושי מספיק להפטיר אחריו ברכה בכמה מילים בודדות, וכשהוא יוצא החוצה הוא מרגיש שאפילו הרבי כבר לא יכול לעזור לו ולא מברך אותו, לכן הוא פותח ספר תהילים ומתפלל בדמעות שליש לבורא העולם שיחלץ אותו מצרתו.

"נו...", אמר רבי דוד'ל לאחיו רבי יוחנן, "אתה רוצה להתחרות בקב"ה? וכי יש לך ספק בכך שתפילתו של יהודי בלב נשבר ובדמעות שליש לבורא העולם בכבודו ובעצמו שווה יותר מכל ברכה שאני ואתה יכולים לברך אותו???"

"זהו גם החודש היחיד בשנה שנתון כולו בתוך ימי ספירת העומר, ובוודאי יש לזה משמעות מיוחדת. מובא גם בשם הרה"ק רבי פנחס מקוריץ, שהגשמים היורדים בחודש אייר טובים לרפואה, ולכן נהגו להתרטב מעט ממי הגשמים האלו, אם יורד גשם בחודש אייר, על אף שעצם ירידת הגשמים בחודש זה נחשבת לסימן קללה כפי שאמרו חז"ל במסכת תענית.

"אבל אני רוצה לומר כאן דבר פחות ידוע: התורה הקדושה מספרת לנו על מאורע מאוד מיוחד שאירע ביום הראשון של חודש אייר, בשנה השנית לצאת בני ישראל מארץ מצרים. ביום זה מתחיל בעצם חומש במדבר, והקב"ה אומר למשה רבינו למנות את בני ישראל, ובו ביום הוא גם נותן להם את מצוות הדגלים.

"התורה הקדושה בעצם מסדרת את השבטים, מעניקה לכל שבט דגל משלו, וגם קובעת באיזה צד של המחנה ירוכו כל אחד מהשבטים, מי יהיה השבט הראשי ומי הם השבטים שיחנו על דגלו. המדרש ב'שיר השירים' אף אומר על הפסוק "צאו וראו..." ש'ביום חתונתו' זה מתן תורה ו'ביום שמחת לבו' זה זמן הדגלים! היום שבו הקב"ה נתן לבני ישראל את מצוות הדגלים, זהו יום שמחת לבו של הקב"ה, שלכאורה הוא יום יותר שמח עבור הקב"ה מהיום שבו ניתנה התורה.

לכאורה צריכים להבין, מה השמחה הגדולה במתן הדגלים? הקב"ה

את הסיפור הנפלא הזה, שמענו מפי של הגה"ח רבי אליהו דינקל, משגיח רוחני דשיבת רוז'ין-סדיגורא בבני ברק. לכבוד חודש אייר... "חודש אייר הוא חודש מאוד מיוחד", פותח הרב דינקל את דבריו, "צדיקים אמרו ששמו של החודש מסמל את המילים "אני ה' רופאך", כששני ה'יוד'ים שבאמצע המילה משקפים כמובן את שם ה'.

נתן לנו כל כך הרבה מצוות, ולא נאמר על הימים האלו 'יום שמחת לבו', לא על מצוות מילה, לא על קרבן פסח, אפילו לא על שבת ודינים וכו', רק על מצוות הדגלים. הלא דבר הוא!!!

איש על מחנהו ואיש על דגלו

"אומר רבי דוד'ל מטאלנא: כתוב בתהילים "בשם אלוהינו נדגול, ימלא ה' כל משאלותיך", היום הזה והחודש הזה שבו הקב"ה נתן לנו את מצוות הדגלים, הוא נתן לנו יחד איתו מתנה נפלאה, מילוי כל המשאלות. מכאן אמר רבי דוד'ל, שבחודש אייר יש כח מיוחד לתפילות של עם ישראל. בכל שנה ושנה, בראש חודש אייר מתחדש הכח הזה מחדש, מתעוררת מידת הרחמים והתפילות שלנו מקובלות יותר לפני אדון כל. את הווארט הזה כותב רבי דוד'ל בספרו 'מגן דוד', וגם ב'ברכת דוד'.

"זה דבר חשוב, שצריכים לדעת ולחיות עם זה, לא רק בראש חודש אייר אלא בכל החודש, כי הרי "גופא בתר רישא גריר", כל הגוף שהוא החודש עצמו, נגרר אחרי ראש החודש, וכל החודש הוא זמן מסוגל יותר לתפילה.

"ומה באמת כוחה של תפילה? יכול אדם לומר לעצמו חלילה וחס, מה שווה התפילה שלי? וכי אני צדיק מופלג שבשמים יש ערך לתפילות שלי? האם הן עושות בכלל רושם? הרי אני מכיר את עצמי ואני יודע שכבר כך וכך זמן לא פתחתי גמרא, כך וכך זמן לא פתחתי ספר תהילים, באיזו חוצפה אני יכול לבוא בכלל ולבקש בקשות מהקדוש ברוך הוא, מה פתאום שהוא יתייחס אלי???

"יש ווארט נפלא ששמעתי בשם הרבי ה'ברכת משה לעלוב' שאמר משמו של רבי דוד'ל מטאלנא, על הפסוק "למנשה גמליאל בן פדהצור". גם לאדם שכביכול נשכח בשמים 'למנשה', מלשון 'נשני אלוקים', הוא כבר נשכח בתהום הנשייה, וכביכול אין לו שום ערך, אם הוא אומר "גמליאל", כלומר "גם לי א-ל", אז הוא זוכה ל'פדהצור' - 'פדהו צור'. הקב"ה שהוא צור כל העולמים, פודה אותנו מצרתנו. כי הקב"ה שומע תפילת כל פה, גם אם האדם שמתפלל כביכול אינו ראוי לכך.

זה לוקח זמן להבין שהוא עני

"אגב", מוסיף הרב דינקל, "מספרים שפעם בא יהודי עני להתברך מפי רבי דוד'ל מטאלנא, ונאלץ להמתין בתור זמן ממושך כי לפניו נכנס אל הרבי איש עשיר מאוד בעל עסקים חובקי עולם, והרבי הקדיש לו זמן יותר מהרגיל. מיד אחריו נכנס העני, פירט את בעיותיו, הרבי בירך אותו וזמנו בחדר הרבי הסתיים... אותו יהודי הצטער צער רב על כך שהוא אינו זוכה ליחס מכבד כמו העשיר.

"הרבי הרגיש בצערו, ושאל אותו מדוע נפלו פניו, והיהודי העני העז, ושאל לא די בכך שאני עני ואביון, והוא התמזל מזלו והתברך בעושר, אני גם צריך להסתפק בשניות בודדות בחדר הרבי והוא מקבל יחס מכבד ומעריך, האם יש צדק בהתנהגות הזאת???

"השיב לו הרבי: תראה כמה גדולה הטעות שלך. אתה נכנס אלי לפה, ומה הדבר הראשון שאתה אומר? רבי אני עני ואביון, אין לי

פרנסה. הבעיה ידועה, אין צורך לחפש מה מעיק עליך, אני יכול לברך אותך שירווח לך ושתתפרנס בכבוד, ואתה יכול לצאת אחרי שבקשתך נתמלאה וקיבלת את הברכה לה אתה זקוק.

"אבל האיש העשיר הזה נכנס לכאן, ואני שואל אותו מה מציק לו. מה הוא עונה? לא חסר לו כלום, יש לו משפחה יפה, כסף, כבוד, עושר, יש לו עסקים במדינה פלוגית ובעיר פלמונית, אני צריך הרבה מאוד זמן כדי לשמוע ממנו שאחרי כל החשבונות וניכוי כל הבעיות שיש לו והעניינים שעמם הוא נאלץ להתמודד בסופו של דבר הוא עני ואביון בדיוק כמוך...".

פריץ שמתפלל שמונה עשרה?

"ואם כבר הזכרנו עוד כה כמה ווארטים וסיפורים מהרה"ק רבי דוד'ל מטאלנא, אני רוצה להשלים את השיחה בסיפורים משמו, שנוגעים גם הם לעניין, מה גם שיומא דהילולא של רבי דוד'ל עצמו הוא ב' באייר, בעוד מספר ימים, ומן הראוי לעסוק בזכרו של אותו צדיק קדוש ונורא.

"רבי דוד'ל היה מרבה לדבר על העניין הזה של תפילה לבורא העולם בלב נשבר ומעומק הלב. פעם הגיע אליו אחד מחסידיו, וביקש להתיעץ. מאחר והוא עושה עסקים עם הפריץ באזור, ואירע מקרה שהפריץ טעה בחשבון ולקח ממנו סכום כסף קטן יותר ממה שהיה צריך לקחת, הוא מתלבט כעת עם עליו להחזיר לפריץ את הסכום המלא, מחשש פן ישם הפריץ לב לבסוף לכסף החסר ויתמלא בזעם עליו בחשד שניסה לגנוב ולהונות אותו, או שעדיף לא להחזיר לפריץ את הכסף, כי 'טעות עכו"ם מותר', ומי אומר שהפריץ יזכר בסכום החסר???

"ענה לו רבי דוד בדרך צחות, "איך ייתכן שהפריץ יזכר בסכום שאתה חייב לו???" מילא אם היה יהודי, יהודים מתפללים תפילת שמונה עשרה שלוש פעמים ביום, ובזמן הזה הם נזכרים בכל הנשכחות וכל החשבונות עוברים בראשם בדיקה מחודשת, אבל הפריץ הוא הרי גוי, וגויים אינם מתפללים שמונה עשרה... מתי יהיה לו זמן להיזכר בכסף שאתה חייב לו???"

"למעשה הורה רבי דוד'ל ליהודי להחזיר את הכסף לפריץ, אבל האמירה הזאת היא נוקבת וחודרת חדרי בטן. איך נראית תפילת השמונה עשרה שלנו, ואיך היא היתה צריכה להיראות..."

אתם יכולים הכל, אני לא יכול כלום...

לסיום, בימים אלו מתחיל זמן הקיץ, ולפעמים קורה שבחור מרגיש שהוא לא התכונן מספיק בימי בין הזמנים, ואם הוא היה מתכונן טוב יותר הוא היה יכול להתחיל 'ברגל ימין', אבל עכשיו שהוא בא לא מוכן אז חלילה הוא עלול להיכשל...

"אני תמיד אומר לבחורים, את דברי קדשו של רבי דוד'ל מטאלנא שאומר שכל המצוות שבתורה צריכים להתכונן לפני שמקיימים אותן, צריכים ישוב הדעת, לקיים את המצווה כראוי. אבל יש מצווה אחת, שעצם הקיום שלה הוא ההכנה הטובה ביותר והוא זה שמביא את יישוב הדעת: לימוד התורה. התורה הקדושה היא 'משיבת נפש',

העט שבידם מתנועע בקצב המחשבות, הלוך ושוב, ישר והפוך ולפעמים מתעגל בתנועה סיבובית המצטרפת לעיתים לחיוך מאיר המתפשט על פניהם ואז בתנועה מהירה העט נשלח להשלים משימתו בקודש, להעלות עלי כתב את התשובה ביסודיות ובבהירות. וכך, שאלה אחר שאלה, דף אחר דף, מסכת אחר מסכת...

תיאור לבבי מהשתתפות במבחן הרביעי במסגרת 'קניין ש"ס' על 840 דפי גמרא

הרה"ח אהרן כהן

שלטי הכוונה "מבחן קניין ש"ס - דרשו" ניבטו מכל פינה מורים את הדרך לנבחנים החשובים. "צריך להיות שלט; זהירות. כאן מטפסים." היה אלו שני מכרים שהתקדמו יחד להשתתף במבחן, כשהראשון הגיב בחיוך בהצעה אישית משלו. "זהירות. זה ממכר." הגיב השני מאושר. כשהוא מבהיר, נכון, שזה בהחלט טיפוס, רק לפני חצי שנה נבחנו על 630 דף וכעת אנחנו כבר ניגשים למבחן על ה 840, אבל מבחינתי ה'ממכר' יותר נוכח פה. בבת-שחוק של הסכמה נכנסו לתמצת ולאסוף את פרי עמלם. אשריהם ואשרי חלקם.

אלו הנבחנים היום על 840 דף הם כבר כאלו שמצליחים וזוכים בדרך כלל להמשיך ולהתקדם עד ההצלחה הגדולה והנשגבה של ידיעת הש"ס כולה. הקדים ואמר לי הרה"ג רבי ישראל ליוש שליט"א אחראי מערך מבחני 'הדף היומי' ב'דרשו', בדרכי לראות ולחוות מקרוב במבחן הגדול. כשאני לעומתו עדיין מנסה לתמצת ולהגדיר בקרבי; ש-מ-ו-נ-ה מ-א-ו-ת ו-א-ר-ב-ע-י-ם ד-פ-י ג-מ-ר-א. מלווה בשאלת השאלות שמנסרת את העולם היהודי בלחש

וברחש, בהערכה ובהערצה בלתי מוסתרת; איך עושים את זה?!

התקדמתי ונכנסתי לתוככי בית המדרש הגדול דחסידי בעלזא בירושלים, פינת יקרת לתורה ולתפילה שכעת זוכה לארח בתוכו מעמד נורא זה. ואז כשאני רואה את הרכז המסור הרב הלל קורפו צף בזיכרוני הטלפון בחודש שבט.

היה זה לפני שלש חודשים, יום עמוס היה אחורי ומלפני, כשמספר בלתי מזוהה הזכיר לי בשלישית על רצונו במשהו. צלצול חזרה הניבה את השאלה הלבבית שלא השאירה אותי אדיש.

היה זה אחד מחברי מסגרת 'קניין ש"ס' מאשדוד שהוריו שיחיו גרים באירופה כשברוך השם התקדמה השנה והגיעה השעה, אחר ארגון מלאי הטפסים והאישורים, לממש את התכנית לשהות בצל חג הפסח ביחד עם בני המשפחה אצל הסבא והסבתא מחוץ לארץ שכל כך הרבה ראו זה-את-זה בתמונות...

סע לשלום, איחלתי לו ברכת ברכת הדיוט. כן. אבל יש לי בעיה. הרים את קולו באוטומט. אני כעת צריך לסגור כרטיסים, ויש לי רק אופציה לחזרה ביום ראשון ל' ניסן, ביום המבחן הגדול על 840 דפי

גמרא... הוא אפילו לא השלים שאלתו, נותן לי להבין ולקלוט מיד. אין מצב. במבחן הזה הוא חייב להשתתף...

לבסוף, ברוך השם הכל הסתדר על הצד היותר טוב, אבל סיפור זה צץ ועלה בזיכרוני. כמנסה להסביר שלא כעת שעת המבחן, זה הסיפור הגדול, אלא מונח וטמון פה חודשים, שבועות, ימים, שעות והרבה דקות מצטברות של עמל ויגיעה, מסירות ועקביות, נחישות ועקשנות, החלטיות ונמרצות וכמובן כשלוה מצטרפים הרבה תפילות וסייעתא דשמיא לזכות להגיע לרגעים נעלים ונשגבים שכאלו.

וכך זכו הם להגיע ולהשתתף במבחן הרביעי מתחילת המחזור הנוכחי ב'דף היומי'; השולחנות נקיים, מלאים בדפי מבחנים לצד קופסאות עטים ובקבוקי מים מינרלים אישיים, ופשוט, קופצים ושוחים בימים-התלמוד-בבלי כפשוטו בלי משלים. בתשעים שאלות מסכמות ומחדדות 840 הדפים הראשונים שבש"ס כשהם המסכתות; ברכות, שבת, עירובין, פסחים, שקלים-ירושלמי, יומא, סוכה, ביצה, ראש השנה, תענית, מגילה, מועד קטן, חגיגה, כשלהן מצטרפת מסכת יבמות עד דף מז: אותה למדו רק בחודש האחרון בעיצומם של ההכנות לחג הפסח...

בעיניים בורקות ובפנים ערניות מעיינים הם בשאלה, חושבים שוב האם אכן לזה נתכוון השואל, והאם יש להוסיף. העט שבידם מתנועע

ואז כשהנבחנים המאושרים מגיעים להחזיר את המבחן המלא, פניהם המאושרות מעבירים בלא מילים את התחושה המשכרת של יינה של תורה

לצד ראיית מושגים בש"ס, דבר שבהחלט הרבה פעמים סייעו לי בהבנת גמרות וכדומה. "נאלמתי בתדהמה אך חברו היה זה ששאל "מתי יהיה סיום הש"ס?" כשהתשובה הפתיעה אותנו בחוזה "אי"ה השבוע ביום ששי אזכה לסיים, כשבשבת אקיים סיום הש"ס בבית..."

לסיום, נהיה חייבים לפחות בקצרה להזכיר את העומדים מאחורי ההצלחה. שברור שבלעדם לא יכלו חברי מסגרת 'קניין ש"ס' להגיע ליום הזה. הלא הם, נשותיהם ובני ביתם העומדים לצידם ובצידם, כשבוודאי שותפים-מלאים הם בזכויות עמל ויגיעת וידעת התורה. אין בידינו האפשרות לתאר ולהקיף את מלוא הכח והמח הנדרשים מבני ביתם של הנבחנים שליט"א, אך נביא בכאן מכתב ככתבו וכלשונו שהגיע בשבוע האחרון למערכת, בתקווה שיהיה זה אות לציון גבורתם ומסירותם הנעלית;

"רציתי להגיד תודה. אני אשתו של ----- ראינתם אותו לפני כמה שנים, ב"ה בביתנו נעשו שינויים, כמו לחתן ילדים שזה עוד שלב שדורש המון, גם העזרה בערב פסח ירדה מצד הנשואים, כמובן שכולם עכשיו בחופש בחורים בוגרים, לראות את כולם בפסח מטיילים ועכשיו מנצלים את השבוע האחרון של בין הזמנים לטיולים... ואני ככה... בעלי יותר ויותר לחוץ, יותר ויותר נעלם מהבית והרבה יותר בבית הכנסת..."

"אני מודה שכן קיבלתי עכשיו משבר, הרגשתי שדי אין לי כוחות, אבל פשוט קראתי עכשיו שוב ושוב את השיחה והריאיון שפרסמתם בעבר איתו, ואז אמרתי לעצמי אין מצב שאני מפריע לו, אם הצלחתי לשרוד ככה כמה שנים, הקב"ה יזכה וייתן לי כוחות גם עכשיו, על כך תודתי שתזכו בעז"ה להגדיל תורה ולהאדירה. ישר כוח.

בקצב המחשבות, הלוך ושוב, ישר והפוך ולפעמים מתעגל בתנועה סיבובית המצטרפת לעיתים לחיוך מאיר המתפשט על פניהם ואז בתנועה מהירה העט נשלח להשלים משימתו בקודש, להעלות עלי כתב את התשובה ביסודיות ובבהירות. וכך, שאלה אחר שאלה, דף אחר דף, מסכת אחר מסכת...

נעמדתי בצד הדלת, מעביר מילים עם הרכז הנוסף הרב אברהם יצחק דונט מנווה יעקב, ואז כשהנבחנים המאושרים מגיעים להחזיר את המבחן המלא, פניהם המאושרות מעבירים בלא מילים את התחושה המשכרת של יינה של תורה כמוכנים לקיים דברי הגמרא בפסחים סח: המונח בוודאי בזיכרונם "רב ששת כל תלתין יומין מהדר ליה תלמודיה, ותלי וקאי בעיברא דדשא ואמר: חדאי נפשאי, חדאי נפשאי, לך קראי לך תנאי".

"המבחן היה מיוחד ממש" מתקרב נבחן עם הדפים בידי "ממש א מחייה" מנסה הוא להוציא בפה את הרגשתו "היו אולי כמה שאלות קשות, אבל ברוך השם" נשמע הוא מאושר בסיפוק אדיר "בפירוש אני מרגיש שידעתי יותר טוב מהמבחן הקודם" כשהוא ממשיך ומשתף בהתלהבות "ברוך השם, הפעם, התכוננתי יותר טוב, השקעתי טוב בשינון וחזרות" אחר אתנחתא קצרה מוסיף הוא בהתלהבות "בעזרת השם, היום בערב אני מתחיל בתכנית חדשה לקראת המבחן הבא, אולי אז אני כבר ידע 100%" מעז הוא להביע את רצונו הפנימי, כשבצעדי גיל ממהר הוא לביתו. אולי בניסיון להשלים השעות הרבות שבוודאי החסיר בחודשים האחרונים לכבוד המבחן הזה.

"אני יכול לקחת שני בקבוקים?" הפטיר אחד אחר שהחזיר המבחן "בוודאי, העביר לו רבי הלל בחיוך, "פשוט, אני רוצה להביא משהו לילדים בבית" נראה שמנסה בעוד משהו לשתפם ביזמם הגדול, היום בו זכו ואבי משפחתם נבחן על קרוב לאלף דפי גמרא.

"אני יכול לצאת לכמה דקות אוורור?" ניגש נבחן חסיד בעלזא ושואל בעדינות, כשהוא מפטיר ומגלה "כעת באולם למטה יש מבחנים להוראה, כשברוך השם נבחנתי שם על הלכות ברכת הפירות, כך שאני צריך קצת אוויר... אחר עשר דקות נראה חוזר בשיא המרץ ממשיך במלחמתה של תורה..."

"מה התכנית החדשה שלך" נשאבתי לשיחת תלמידי חכמים מחוץ לחדר כשהלה מפרט "בעזרת השם, מהיום אסכם ואתמצת בכתב כל לימוד, באופן מיוחד הנראה לי אישית כתועלת ליזכרון לאורך זמן" בהיסוס מה מגיב לו חברו "בעוד כמה שנים כדאי להצליח, נצטרך לסיים בכל שנה את כל הש"ס, נראה לי שכדאי שנעשה את זה כבר עכשיו" למה כוונתך התערבתי 'בטעות' בשיחה "כוונתך ללמוד שמונה דף כמו רבי חיים קנייבסקי זצ"ל" חיוך עלה על פניהם, אך הוא המשיך בטבעיות ומפרט. לפני כשנה חשבת לי עצמי, הרי כדאי לזכות חייבים לחזור לפחות בכל שנה את החומר, כך שהחלטתי להקדים את המאוחר.

למה כוונתך? נזעקנו שנינו. "פשוט, מלפני שנה למדתי-במהירות בכל יום 7 דפי גמרא, כשכמובן המשכתי כסדר בלימוד היומי בהבנה ובסדרי השינון והחזרות, אך בהחלט הרווחתי ריענון מקורי

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב אהרן כהן, כתבו ל:
a0533185209@gmail.com

לפתע קטע את דבריו, החויר והסמיק, וכמו חיפש מקום להיבלע בו... עיניו צדו לפתע את בנו של ר' משה, העומד מהצד ומקשיב בזעזוע לדברים הקשים הנאמרים... בבושה וחוסר אונים, נמלט יענק'ל מהחצר, מבלי להביט לאחור...

למה לשלם כסף עבור ספיגת צעקות?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וּסְפְרָתֶם לְכֶם" ... (ויקרא כ"ג, ט"ו)

ערב ערב, בהתרגשות וכמיהה, אנו סופרים יום ועוד יום. כבר עברו יותר ממחצית ימי ספירת העומר, וההתרגשות והגעגוע הולכים וגוברים ככל שאנו מתקרבים למועד קבלת תורתנו האהובה. התורה הקדושה, מפיה אנו חיים, היא חיינו ואורך ימינו, התורה שהפכה אותנו לאנשים איכותיים ומרוממים יותר, התורה שהיא ציר החיים המרכזי שלנו!

ימי ההכנה למעמד הגדול והמרגש הזה, הם ימי ספירת העומר, ההכנה לקבלת התורה. מתוקף העובדה שמתן תורה הוא אירוע כה דרמטי ומרגש, מסעיר ומרומם, אנו משקיעים את שבעת השבועות הקודמים לו בהכנה אישית - רוחנית - נפשית, לקראת הרגע הגדול. כי למעמד כמו מתן תורה לא נכנסים כבדרך אגב, אלא התורה מעניקה לנו מתנה נוספת, ואומרת לנו להקדיש שבעה שבועות של הכנה והתבוננות לזכך נפשנו ולרומם רוחנו.

אלא שלמרבה הפלא, עבודת השבועות הללו ממוקדת במיוחד בתיקון היחס לזולת, בהטמעת הערך של לתת כבוד איש לרעהו, לנהוג בהערכה איש כלפי זולתו. אנו גם מצרים בימים אלו על הטרגדיה הבלתי נתפסת, כאשר בימים אלו הסתלקו 24,000 תלמידי רבי עקיבא, קדושי עליון שאין לנו שמץ השגה במעלתם, אך משום שלא נהגו כבוד זה בזה - נגזרה עליהם גזירה כה קשה, דווקא בשל ענין תיקון המידות.

משהו כאן דורש מחשבה והתבוננות: אם אנו נערכים לקראת מתן תורה, אם אנו מתרגשים וכמהים לקראת קבלת התורה, אם הלב שלנו כה משתוקק לחבוק את התורה - למה אנו שמים את עיקר הדגש על תיקון המידות?! היה עלינו להקדיש יותר ללימוד הלכות תלמוד תורה, אולי ללמוד יותר על מעמד הר סיני, לעסוק באינטנסיביות באותה מתנה יקרה ואהובה - היא התורה. למה אנו כה ממוקדים בתיקון המידות דווקא?!

ויותר מזה, הרי כל הנושא של מידות טובות, כתוב בתורה ברמזי בלבד. אין ולו מצוה אחת המדברת ברורות על הצורך לכבד כל יהודי, לנהוג באופן ראוי איש ברעהו. מדוע תיקון המידות לא מוזכר בתורה? והואיל ואינו מוזכר - מה טעם יש לעסוק בו כהכנה לקבלת התורה?!

התשובה היא, כי עוד לפני שמדברים על התורה, על המצוות, על חיי תורה איכותיים, הצעד הבסיסי, הראשוני, המתחיל - הוא תיקון המידות, שיפור היחס שלנו לזולת, נהיגה בכבוד איש ברעהו. קיום התורה אינו אפשרי בלי מידות טובות, חיי תורה אינם מתחילים ללא נהיגה בכבוד איש בזולתו. זו נקודת הבסיס, מכאן אפשר להתחיל ולהתקדם, לקנות קנייני תורה.

וכך חושף אחד מגדולי הראשונים - רבינו יונה, בביאורו למסכת אבות פ"ג: 'צריך תחילה לתקן עצמו במידות - ובזה תשכון התורה עליו, שאינה שוכנת בגוף שאיננו בעל מידות טובות!'

מדהים! לפני קבלת התורה, לפני שזוכים לחבוק את התורה, לפני שמשכנים את התורה בליבנו - קודם כל יש להתחיל לתקן את המידות. כי התורה לא נכנסת, לא מתקבלת, ולא שוכנת, במי שאינו נוהג כבוד ברעהו, במי שמידותיו בהתנהגותו עם זולתו אינן מתוקנות. קודם כל, לפני הכל, כבסיס לכל - מידות טובות, ומכאן אפשר לזכות לקבלת התורה!

ולכן, מובן היטב מדוע תיקון המידות לא כתוב בתורה באופן מפורש, כפי שמגלה רבי חיים ויטאל ז"ע סוד מכבשונה של כתיבת התורה: המידות הטובות לא נכתבו, כי הן עוד לפני התורה, הן הבסיס, מהן יוצאים לדרך התורה, זולתן - אין סיכוי לקבל את התורה, בלעדיהן - אי אפשר לזכות בתורה. לכן המידות הטובות אינן מוזכרות בתוך התורה, כי הן קודמות לה, הן הבסיס שלה, הרי 'דרך ארץ קדמה לתורה!'

אלא שבנו של ר' משה התקשה להבין את התנהלות אביו. 'אבא', - שאל הבן, 'שמחלת על כבודך - ניחא, גם ששבת להזמינו - ניחא. אבל לתת לו כסף? למה? הרי הוא גם כך אוכל הינם

כששמוליק יוביל אותו להצלחה, ואם שמוליק יסרב - אין מנוס אלא
לבטל את הכוונה לפתוח את השנתון הנוסף...

שמוליק חכך בדעתו, התיעץ, ובסוף החליט כי עדיף לו לעבור
ללמוד בישיבה אחרת, ולא להימנות על קבוצת הבחורים שתפתח
את השנתון הנוסף. תשובתו השלילית חרצה את גורלו של השיעור
הנוסף - שלא הוקם, הישיבה בה למד - התאכזבה מאוד, והרב
גולדפרב נפגע מכך עמוקות...

'זה כנראה הסיפור הזה...' - אמר שמוליק בלחש, 'יתכן שצדקתי
באותה החלטה, אבל אולי לא לקחתי בחשבון את הפגיעה שתיגרם
לרב גולדפרב, אולי הצורה בה הודעתי היתה לא מכובדת, אולי
יצרתי סחף שלילי... ייתכן שהצוות בישיבה נפגע עמוקות, ומעולם
לא ביקשתי את מחילתם...'

עוד באותו לילה, התקשר שמוליק אל הרב גולדפרב, שהתרגש
מאוד לשמוע את קולו של תלמידו לשעבר. 'מה שלומך? איך
הולך?' - התעניין בו הרב גולדפרב בכנות, רצה לשמוע על הצלחת
תלמידו המצויין והכשרוני... שמוליק השיב לו בנימוס ובשמחה,
ולבסוף - העלה את אותו סירוב לבקשת הרב, שאירע לפני כמעט
עשר שנים...

הרב זכר היטב את הענין, והגיב: 'שמוליק יקירי! אני זוכר היטב
את המקרה ההוא, כמה זה כאב לי באותה עת... כמה רצינו לפתוח
שיעור חדש, הכל היה תלוי בך, ולצדערי נגדע באיבו... אבל עברה
מאז תקופה כה ארוכה, באמת שמחתי לשמוע שעשית חיל
בלימודיך, למרות שהיה בלבי עליך...'

אני דווקא שמח שהתקשרת, סייעת לי למחוק את התחושה
העוקצנית שעולה בי כשאני נזכר בזה... אני מוחל לך בלב שלם,
שמוליק היקר, ומי יתן שתזכה בקרוב ממש לבנות בית נאמן
בישראל, ותשלח לי הזמנה לחתונה כמובן!...' - סיים הרב את דבריו,
ושמוליק הניח את שפופרת הטלפון, מרגיש כי סלע ענקית נגולה
מעל לבו...

לפיכך, בימי ההכנה, בהיערכות הגדולה לקבלת התורה, הבה נתמקד
בתיקון הבסיס, היסוד, נקודת ההתחלה. הבה נחפש לנהוג בכבוד
איש ברעהו, נבדוק היכן נוכל להוסיף בכבוד הזולת, כיצד נמנע כל
פגיעה באדם אחר, איך נוכל לקבל את הזולת במלוא הכבוד וההדר
המגיע לו.

כך נוכל להיכנס לחג מתן תורתנו זכים ונקיים, כלים ראויים לקבלת
התורה, בלב נקי ומזוכך, מכובד - ובעיקר מכבד!

שיחת הטלפון שהושיעה...

שמוליק נחשב לפאר הישיבה, כל הורה היה גאה בבן כזה. מתמיד
עצום, עמקן ייחודי, בקי גדול, מיטיב להבין, בעל מידות נאצלות,
אהוב ונחמד על כל מכריו. כשהגיע לגיל השידוכים, הכל חשבו כי
עלם חמודות שכזה - בוודאי ימהר להיחתף, כאשר טובי השדכנים
יעוטו לשדך לו את בת גילו...

אלא שחודש וגם חודשיים עוברים, ואף הצעה לא נראית באופק.
נראה כי תקלה מסתורית תקפה את חברת הטלפון, כאשר הקו
אינו מקבל שיחות טלפון משדכנים... עוד חצי שנה חולפת, ובהגיע
שמוליק לגיל 21 וחצי החלו ההורים להיות מודאגים, אפילו מודאגים
מאוד... הם ניסו לברר, אולי יצא עליו שם רע, אך הברורים העלו
שבחים ומחמאות, ועדיין לא ברור כיצד יתכן שבחור כה מצויין,
בגיל מתבגר - איש אינו מתעניין בו!

בשלב מסויים, כששמוליק כבר התקדם לקראת גיל 24, ולאחר
שנערכו לו תפילות וסגולות ועדיין לא הגיע עת גאולתו, הבינו כולם
כי יש דברים בגו. הוריו החליטו כי זה הזמן להיכנס לרבם שליט"א,
ולשטוח בפניו את יגון ליבם. עם כניסתם לחדר הרבי פרצו בבכי
מר ומטלטל, סיפרו על כמעט 3 שנים של ציפיה מאכזבת, ועל כך
שאיש אינו מתעניין בבנם המוכשר והמצויין...

הרבי האזין להם בקשב, ומצחו נחרש קמטים. דקות ארוכות חכך
הרבי בדעתו, לפני שהשיב במילים קצרות ומדודות: 'כאב לב כה
גדול, מי יודע, לבי אומר לי שהוא יכול להיגרם מיהודי אחר שחוה
כאב לב... מי יודע, פגיעה בזולת, יש לה כח כה הרסני, אולי כאן
טמונה הבעיה... אולי כדאי שתבדקו את הענין, תשוחחו עם נככם
ותנסו להעלות בזכרוכם...'

ההורים שבו לביתם, וכינסו אסיפה עם בנם. הועלו השערות שונות,
עברו שנה אחר שנה בשנות ילדותו, ואחר כך בשנות בחרותו. מי היו
מחנכיו, מי היו חבריו לכתה, מי היו חברי החדר בחדרו בפנימיה...
במשך זמן רב של תחקיר מעמיק לא עלה בידיהם דבר, שכן שמוליק
נחשב לאדם נוח שאינו פוגע. אלא שלפתע ניעור שמוליק וכמו זיק
תקוה ניצת בו:

'אולי, אולי זה הסירוב שלי בקשר להרב גולדפרב? - - -

שם הקוד הזה אמר הכל, לא היה צורך להוסיף... הסיפור היה, שבעת
סיום שנותיו בישיבה קטנה, ביקש ממנו רבו - הרב גולדפרב, להישאר
בישיבה שנה נוספת, ובאמצעות קבוצת עילית של תלמידים טובים
- יוכלו לפתוח שנתון נוסף בישיבה. היה ברור שהכל תלוי בבחור
הטוב והעילוי שבחבורה: אם שמוליק יסכים - יפתח השנתון הנוסף,

המשך הסיפור, לא פחות ממדהים: פחות מ-72 שעות אחר כך, התקשר שדכן. 'כבר הרבה זמן אני רוצה להציע לכם את השידוך הזה', אמר מיד בהתחלה, 'לא יודע למה זה נדחה עד עכשיו. מדובר בהצעה כלילת המעלות...' - פתח, פירט את דבר ההצעה - הנערה, המשפחה, הקהילה והסביבה, והתברר שאכן מדובר בהצעה מיוחדת ממש, המתאימה ככפפה ליד לשמוליק שלהם!

שבועיים וחצי אחר כך, בלבבות נרגשים, הוזמנו בני המשפחה לשמחת האירוסין, שנחגגה באולם צנוע בשכונה. שמוליק - הבחור שהכל סחו בשבחו ודיברו על מעלותיו ומידותיו הנעלות - התארס בשעה טובה, סימן טוב ומזל טוב יהא לנו!

החתן בעצמו סיפר לנו את סיפורו, והובא כאן בדיוק, בשינוי פרטים מזהים. הוא מוסיף ומציין, כי היתה זו ההצעה הראשונה שהוצעה לו, וגם האחרונה. מאז הוא חי באושר, שמח ומוודה לה' שפקח את עיניו לראות, כי הדבר שעיקב והעיב על שמחתו, הסיבה מדוע נאלץ להמתין כשלוש שנים לרגע המרגש בחייו, היתה אחת ויחידה:

פגיעה בזולת, אי שמירת כבוד מקסימלי בזולתו. נכון שאולי היו לו את כל הסיבות הטובות ביותר, ונכון שיתכן שהחלטתו היתה מוצדקת וראויה, אבל בסופו של דבר - רבו נפגע, והפגיעה הזו עיכבה את יום שמחתו!

כי כשמדובר ביחס בין אדם לחברו, כשעומדת על השולחן שאלת פגיעה בזולת, פגיעה היא ארס, רעל. היא עלולה חלילה להשבית שמחות, לנעול שערי שמים, למנוע את הרגעים המרגשים בחיים. גם אם הגענו למסקנה שחייבים לעשות פעולה מסויימת, גם אם נראה שאין מנוס מביצוע מהלך מסויים - הבה נחפש את הדרך לעשותו בלי לפגוע, תוך כבוד לזולת, לעשות את אותן פעולות רק בכבוד הראוי!

שמירה על כבוד הזולת היא מפתח לברכה, מפתח לישועה. אומר לנו בורא עולם: 'מה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבין זה את זה ומכבדין זה את זה!' - זה הכל! כבוד הזולת - זה המפתח לפתיחת שערי השפע!

כסף בתמורה לנאצות...

ביתו של הרה"ח ר' משה פייבוש ז"ל בבני ברק, היה מקום מחסה ידוע לכל נזקק ומבקש עזרה, שמצאו אצלו קורת גג נעימה וארוחה חמה, עם הרבה לב ואהבת ישראל. בביתו התארחו כבדרך קבע אנשים קשי יום ושבורי לב, והיו רבים כאלה - שעלו ארצה לאחר השואה האיומה, וליבם לא עמד בכאב הנורא, והם הפכו את בית משפחת פייבוש לביתם השני, או שמא דווקא הראשון...

אחד האורחים הקבועים, היה יהודי בשם 'ענק'ל, שסעד בביתו באופן קבוע, וגם נהנה מטללי תחיה שהרעיף עליו ר' משה. אך למרות מצבו הנפשי והכספי הקשה, התקשה 'ענק'ל לקבל את העובדה שהוא נזקק לאחרים, וכאב לו שאנשים יודעים שהוא מתארח אצל משפחת פייבוש, משמע - שהוא עני ודל...

לפיכך, ביום מן הימים, נעמד 'ענק'ל בחצר בית הכנסת, פתח פיו ואמר: 'תבייש לו מר פייבוש... מבקש להיראות כבעל חסד, בעוד

הוא גובה הון עתק בגין הסעודות שאני אוכל אצלו... וכי אינו מתבייש?! לגבות כה הרבה כסף על אירוח של כל שבת? והלא אני אוכל אצלו באופן קבוע - הוא לא יכול לעשות לי מחיר? תמיד הוא חייב לגבות את המחיר המלא - שגם הוא גבוה מדי?! וכי אין גבול לכמות הכסף שפייב - - -

לפתע קטע את דבריו, החויר והסמיק, וכמו חיפש מקום להיבלע בו... עיניו צדו לפתע את בנו של ר' משה, העומד מהצד ומקשיב בזעזוע לדברים הקשים הנאמרים... בבושה וחוסר אונים, נמלט 'ענק'ל מהחצר, מבלי להביט לאחור...

מאותו יום, לא חזר 'ענק'ל למשפחת פייבוש, מפני הבושה. הוא העדיף להישאר רעב ואומלל, ולא להיכנס לבית מיטיבו, אשר בוודאי שמע כי הטיח בו דברים קשים בפני אנשים זרים. אלא שר' משה הצטער על כך צער רב, הן הפסיד מצוה כה יקרה, לארח על שולחנו את 'ענק'ל האומלל! ומה בכך אם 'ענק'ל דיבר בו סרה -

הרי עתה הפסיד את המצוה לארחו! החל ר' משה לחפש אחריו, אלא שהוא נעלם מהסביבה. הוא בחר להסתובב באזור מרוחק, ובלבד שלא לפגוש שוב באיש מבני משפחת פייבוש. לבסוף, ביום מן הימים פגש ר' משה ב'ענק'ל באקראי, ומיד לחץ את ידו בחיבה ואמר לו: 'ענק'ל! הרי כולם מתגעגעים אליך! להיכן נעלמת? לאן הלכת? וכי לא ידעת שסעודת שבת אצל פייבוש אינה סעודה בלעדיך? וכי אינך יודע שאני מחפש אחרך כבר תקופה? מדוע הפסקת לבוא אלינו כשאנו כה רוצים אותך ומתגעגעים אליך?' -

שאל ר' משה בחום אין קץ... 'ענק'ל היה מובך, לתומו חשב כי ר' משה כועס עליו, וכעת מתברר שהוא מתגעגע... בתחילה סירב בתירוצים שונים, אך ר' משה עמד איתן בהזמנתו, ואף הושיט לו מעטפה גדושה בכסף, כדי שיתרצה לשוב לאכול אצלו... 'קח 'ענק'ל, שיהיה לך לבריאות, אבל אל תשכח לבוא לאכול אצלו, כן?'

לנוכח מחוות המזומנים, הסיק 'ענק'ל כי אולי ר' משה לא יודע, או שבאמת אינו כועס עליו. ואכן, עוד באותו שבוע שב 'ענק'ל לסעוד על שולחנו ר' משה, וכך נהג במשך רבות בשנים...

אלא שבנו של ר' משה התקשה להבין את התנהלות אביו. 'אבא', - שאל הבן, 'שמחלת על כבודך - ניחא, גם ששבת להזמינו - ניחא. אבל לתת לו כסף? למה? הרי הוא גם כך אוכל חנים על שולחנו, גם כך אתה דואג לו כל כך ומסור עבורו עד אין קץ. מדוע עוד נתת לו כסף?!'. השיב לו ר' משה, בתשובה שכדאי שתהדהד באוזניו: 'דע לך בני, שאם אדם שהיטבתי עמו מנסה לפגוע בי - מסתבר שמשהו יושב לו על הלב, הוא כעוס ופגוע ממשהו. לא יודע אם ממני, אבל משהו מעיק עליו, אדם לא פוגע סתם, לא רוטן סתם, משהו לא הולך לו בחיים, משהו לא מסתדר לו...

לפיכך מיהרתי לתת לו כסף, להרגיע אותו, לעשות לו טוב על הלב. כי אם אדם רואה שמישהו פוגע בו - זה לא סתם, יש לכך סיבה. היא כנראה לא קשורה אליי, אבל כשרואים יהודי פגוע או בצער, כמה כדאי וחשוב להניח לו רטיה על הלב, כמה רצוי לעשות משהו כדי להטיב עמו...'

השיב שהאורח יצא מן החדר אך הוא עדיין בבית, חייך הרבי ואמר: 'אין בכך די, הבה נמתין עוד קצת' - ונותר סובל את הצחנה עוד דקה או שתיים...

עתה בישר הגבאי כי האורח עזב כבר את הבית. שוב אמר הרבי: 'אין בכך די, הוא עדיין עלול לבדוק... נמתין עוד קצת...' - והמשיך לנשום את הריח הלא נעים, למרות שהדבר העיקר עליו במאוד... ושוב שאל הגבאי: 'הוא כבר ממש הרחיק מכאן, אפשר כבר לפתוח את החלון?'

השיב לו הרבי: 'תבדוק נא עד קצה האופק, עד קצה הרחוב למטה, תראה אם עדיין רואים את דמותו. אולי ייסוב לאחור, אולי יראה שהחלון נפתח לפתע, ויבין שהעיקר עלי בניחוחותיו... אסבול את הריח הנורא עוד כמה דקות, כדי למנוע כל סרך פגיעה באותו יהודי אם יסתובב לאחור...'. עוד כמה דקות חלפו, ודמותו של אותו יהודי נעלמה. רק אז נפתח החלון למלוא אורכו ורוחבו, והרבי הצליח לנשום לרווחה - תרתי משמע...

את הסיפור שמענו מפי הגבאי, ולמדנו בא: הערך העליון של כבוד הזולת עשוי להיות כרוך באי נעימות, ועדיין - כדאי הרבה יותר להקפיד על כבוד הזולת, כדאי הרבה יותר להשקיע מחשבה למנוע כל פגיעה בו!

את הסיפור שמענו מבנו של ר' משה ז"ל, 'בדלחט"א הרה"ג רבי דב מאיר פייבוש שליט"א - דומ"צ דחסידי בעלזא בבני ברק, והוא ממוחש לנו עד היכן מגיעה הזהירות בכבוד הזולת. גם אם מישהו פגע בנו, גם אם אדם עשה משהו כנגדנו, עדיין מוטלת עלינו החובה לשמור על כבוד זולתנו, ואדרבה:

הבה נפתח מבט רחב ונבין שהוא לא בא לפגוע סתם, משהו מעיק עליו, משהו מכאיב לו. הבה נשמור על כבוד הזולת, נעשה הכל להיטיב עמו, לעשות לו טוב על הלב. נכון שזה דורש ויתור, אולי לפעמים זה קשה. אבל זה הרבה יותר כדאי, הרבה יותר מועיל. 'הי כבוד חברך חביב עליך כשלך!'

הצצה למורד ההר...

במעלה הגבעה ברחוב מינץ בבני ברק, הנהיג את עדתו מורי ורבי כ"ק אדמו"ר ה'באר יעקב' מנדבורנה ז"ע. מחלון החדר בו קיבל קהל, היה ניתן להביט אל מורד הגבעה, ולראות למרחק רב יחסית. עובדה זו, עמדה לצדו ברגע חשוב ומכריע:

היה זה כשנכנס אליו יהודי, שבגדיו הדיפו ריח לא נעים במיוחד... בכל זאת, הרבי ישב עמו בסבלנות רבה, שוחח אתו בנעימות, ולא ביקש אפילו לפתוח את החלון. זמן ממושך ישב הרבי בחדר שהופך מצחין מרגע לרגע, אך לא הגיב דבר... כשיצא אותו יהודי מחדר הרבי, הבחין הגבאי בריח הלא נעים בחלל, ורגע לפני שפתח את החלון לאוורר את המקום, בירר הרבי אם האורח עזב כבר. כשהגבאי

המשך מעמוד 21 | הגה"ח רבי אליהו דינקל

כך, ההיפך הגמור? למה?
"ענה להם הרבי, אתם מכנים את עצמכם משכילים, מה זה משכיל באידיש הכוונה היא "איינער וואס קען" - אחד שיודע. אבל המילה 'קען' על ההטיות השונות שלה, יש לה משמעות כפולה. גם מלשון ידיעה, וגם מלשון יכולת. כלומר, 'משכילים' יכולים (יודעים) הכל. "אבל אני, אני לא יכול. כל היום יש לי דברים שאני לא יכול לעשות. אני מתעורר בבוקר, אני יכול לקום מהמיטה לפני שנטלתי ידיים, אני לא יכול לומר דבר שבקדושה לפני שאמרתי קריאת שמע, אני לא יכול לישון עד מאוחר כי אני עלול להפסיד זמן קריאת שמע חלילה, אני לא יכול להתפלל בבית, כי אני צריך להתפלל עם מניין ואני לא יכול לנעול נעל שמאל לפני שנעלתי נעל ימין".
"כך הוסיף רבי דוד'ל למנות בפניהם את כל הדברים שהוא לא יכול לעשות במשך כל היום כולו, כשלבסוף הוא משלח את המשכילים מלפניו ואומר להם: "אתם יכולים הכל, ואני לא יכול כלום. וכי לא זה מה שאמרתי לכם שאני ואתם מייצגים שני הפכים גמורים???"

היא נותנת לאדם רוגע וישוב הדעת, היא מרוממת אותו והופכת אותו להיות מוכן ומוכשר יותר לקבל את ההארה שבכל המצוות וגם של ההארה שבלימוד התורה עצמו. ולכן בלימוד התורה אפשר לקפוץ מיד פנימה, גם בלי שום הכנה. אין אף דבר בעולם שגורם לאדם שהוא 'עדיין לא כשיר ללימוד תורה', פשוט להתחיל ללמוד, זאת ההכנה הטובה ביותר...

"ואם כבר הגענו עד לכאן עם הסיפורים והווארטים של הרה"ק רבי דוד'ל מטאלנא זיע"א נשלים את דברינו בעוד סיפור אחד אחרון: "פעם באו אליו כמה 'משכילים' ואמרו לרבי דוד'ל שהם רוצים לנהל עמו דיון בכמה מנושאי הליבה של הדת היהודית. הם רוצים לשמוע את דעתו, להשמיע את דעתם, ומי יודע אולי הוא יצליח לשכנע אותם.

"אמר להם רבי דוד'ל, "אין לי שיג ושיח אתכם ואיני יכול לנהל עמכם דיון, כי אני מייצג את ההיפך הגמור ממה שאתם מייצגים".
"שאלו ה'משכילים', ילמדנו רבינו, למה הרבי הפוך מאתנו עד כדי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מאוד עמוקה, ועל כן השתדל מרן זיע"א בעניין זה).

'תחנון' בשדה התעופה

תוך כדי השיחה שאלנו את הרב גלבר שליט"א, אם הוא עצמו אומר 'תחנון' לעיתים. על אף שלא מיהר להשיב על שאלתנו, הבנו מתוך הדברים שמזה מספר שנים כבר לא אמר תחנון מאחר ובכל יום ויום הוא מוזמן למול ילדי ישראל. אחד ממקורביו ציין איזו פעם אחת בודדת שהרב גלבר טס לחו"ל לצורך מילת בנו של אדם המקורב אליו מאוד, וביום של הטיסה שיצאה בשעת בוקר, לא יכול היה לקבל על עצמו בריתות אחרות, כך שאמר פעם אחת בודדת 'תחנון' בבית הכנסת של שדה התעופה.

"היו כמה פעמים ששאלתי את מרן זצ"ל שאלות הלכתיות לגבי אמירת תחנון במקרה שיש סנדק בספק, כלומר התינוק קצת צהוב וכדו', ולא ברור אם תהיה ברית, האם הסנדק והמוהל ואבי הבן פטורים מתחנון ופוטרים את המתפללים עמהם באותו בוקר או לא. מרן זצ"ל פסק לי שגם כשיש ברית של מבוגר אין לומר תחנון. כמו כן שאלתי פעם על ברית לגר צדק, האם היא פוטרת מתחנון ומרן זצ"ל הורה שכן".

שאלנו את הרב גלבר אם הוא הציג את השאלות הללו גם בפני דודו, מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל, אבל הרב גלבר מחייך ומשיב: "לגבי גר צדק לא שאלתי, ולגבי מקרה של ספק ברית, דווקא כן רציתי לשאול אבל לא העזתי... אני חשבתי שדודי בוודאי ינוף בי וישאל אותי "מה אתה שואל כאלו שאלות בכלל". כי הגישה שלו לכל העניין של אמירת תחנון היתה הפוכה לגמרי. אדרבה, הוא השתדל מאוד שלא להיפטר מאמירת תחנון.

"פעמיים אירע שמרן ה'שבט הלוי' הורה לחתן שהתפלל עמו לצאת החוצה מבית הכנסת לפני סוף חזרת הש"ץ כדי שלא לפטור את הציבור מאמירת תחנון. פעם אחת היה זה בתענית אסתר, ופעם אחרת בשבעה עשר בתמוז ובשתי הפעמים היה זה מאחר שמרן זצ"ל לא רצה להפסיק את אמירת הסליחות.

"אבל אני יכול לספר סיפור מעניין מאוד בהקשר זה. בימי הרחמים והסליחות, הן בסליחות שלפני ראש השנה והן בסליחות של עשרת ימי תשובה, הייתי נוהג להתפלל שחרית אצל דודי ה'שבט הלוי' זיע"א, אלא אם כן התבקשתי לפטור את מרן הגר"ח מאמירת תחנון...

"מרן ה'שבט הלוי' ידע היטב שאני מוהל ושיש לי כל יום בריתות, ובכל זאת הוא התעלם מהעניין הזה והיו אומרים תחנון. אם לא הייתי אומר במפורש שיש לי ברית ושאלתי אומרים תחנון, היו אומרים. אני ידעתי שהרבי לא רוצה להיפטר מאמירת תחנון ולכן הייתי שותק, לא אמרתי תחנון עם הקהל אבל גם לא הצהרתי בקול שיש לי ברית וכך היו אומרים תחנון.

"באחת הפעמים מיהר מרן זצ"ל מאוד לאיזשהו מקום אחרי התפילה לצורך גדול, וכשכנס להתפלל הוא ניגש אלי ושאל אותי במעין קביעה: "יש לך ברית היום, נכון?", כמובן שאישרתי את

"קיבלתי שיחת טלפון מאוד מעניינת מאחד מבני ביתו של מרן שר התורה זצ"ל: "הגאון רבי חיים קנייבסקי מבקש שתבוא להתפלל איתו מחר תפילת שחרית כוונתיקין..."

"כמובן שלא איחרתי למלא אחר הבקשה והשכמתי לפנות בוקר כדי להתפלל עם מרן זצ"ל, ומאז זה הפך למנהג קבוע, מדי פעם הייתי מקבל 'צו גיוס', ולמחרת הייתי מתייצב לתפילת שחרית אצל מרן.

"מה היתה הסיבה? ובכן, מרן הגר"ח זצ"ל השתדל מאוד מאוד שלא לומר 'תחנון' בשום יום מימות השנה. אלא שהוא הקפיד שהדבר יהיה במסגרת ההלכה. בדרך כלל היתה לו סנדקאות כמעט מדי יום, ולכן לא היתה זו בעיה עבורו, ביום שהוא היה סנדק לא היו אומרים תחנון במניין בו התפלל. אבל מה קורה ביום שבו לא כובד הרב בסנדקאות? בכאלו ימים היו מזמנים אותי שאבוא להתפלל אצל מרן, כדי לפטור את מרן זצ"ל מהחויב לומר תחנון. כשהחל משבר הקורונה והופסקו לחלוטין הבריתות אצל מרן, הייתי מגיע להתפלל אצלו בקביעות.

"מעניין לציין שמרן התייחס לעניין הזה ברצינות מאוד גדולה. זה היה חשוב לו מאוד, ומספרים שלפני שהביאו אותי כדי לפטור את מרן, היה הגבאי בבית המדרש 'לדרמן' אחראי להשיג מוהל או סנדק בכל יום שמרן זצ"ל לא כובד בסנדקאות, וכשקרה פעם שהוא לא הצליח למצוא מוהל כמה ימים רצופים, העיר לו מרן זצ"ל בדרך הלצה שאולי צריך למצוא גבאי חדש שכן ידע למצוא חתן או מוהל או סנדק בעת הצורך..."

"זאת היתה אמנם הלצה בלבד, אבל היא בהחלט מספקת לנו הצצה לחשיבות העצומה שהקדיש מרן זצ"ל לעניין זה.

"לא זו אף זו, אני זוכר שפעם אחרי שהתפללתי אצל מרן שחרית כוונתיקין כדי לפטור את המתפללים מחובת אמירת תחנון, הגיש אותי הגאון רבי אליה מן 'בלחט"א אל מרן זצ"ל, ואמר לו באידיש: נו... מגיע לרב גלבר ברכה גדולה מאוד, הוא הציל אותנו היום מה'תחנון'...", ומרן כמובן נענה על אתר והאציל עלי מברכתו הטהורה.

"זאת אמנם היתה בדיחה, אבל היא משקפת את החשיבות של העניין בעיני מרן זצ"ל".

(במאמר המוסגר נציין כי נושא זה של אמירת תחנון הוא נושא רחב ועמוק מאוד, ומי יבוא בסוד קדושים, ולא בכדי מספרים חז"ל שאחותו של רבן גמליאל היתה אשתו של רבי אליעזר, והייתה מקפידה שלא יפול רבי אליעזר על אפיו, מחשש פן יארע אסון לרבן גמליאל, ואכן בפעם אחת שבא עני ודפק בפתח והייתה עסוקה עמו, נפל רבי אליעזר על אפיו ובאותה שעה נפטר רבן גמליאל, ועוד כהנה וכהנה, עד שמובא בפוסקים שהעניין שאומרים וידוי 'אשמנו בגדנו' לפני נפילת אפיים, הוא בגלל שבנפילת אפיים צריך למסור את הנפש ולכן צריכים להתכונן קודם כמו שמתכוננים לפני המיתה רח"ל, ובוודאי הדברים אמורים בקדושים וטהורים כמו מרן הגר"ח וכדו', שאמירת התחנון שלהם יש לה משמעות מאוד

הדברים, ומרן הורה שלא לומר תחנון. כלומר, כשהוא היה רוצה להיפטר מאמירת תחנון לצורך גדול מאוד, הוא ידע להשתמש בי, אבל זה כל עוד לא אמרתי בפה מלא שיש לי ברית, הוא היה אומר תחנון בלי שום ניסיון להיפטר מהחוב הזה".

לעשות טובה לשר התורה

לאחר סיפור הדברים המרתקים, שאלנו את הרב גלבר שליט"א, אם הפטור היומי שהיה מגיש למרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א אכן זיכה אותו ביחס מיוחד של הכרת הטוב מצד מרן.

"בוודאי שמרן הכיר לי טובה ודלתו תמיד היתה פתוחה בפני כשהייתי צריך לשאול שאלות או לבקש ברכות, זכיתי לקרבה מיוחדת אצלו", משיב הרב גלבר.

"אבל אני חושב שיעקר הכרת הטוב שלו אלי היתה לא בגלל שפטרתי אותו מתחנון פעמים רבות, אלא בגלל מעשה שהיה וכך היה המעשה..."

"באחת הפעמים באתי לבית מרן, כדי להזמין אותו לשמש כסנדק בברית ליהודי מבוגר שרח"ל לא נימול עד כה, וכעת מבקש להיכנס בבריתו של אאע"ה. הצעתי למרן, אני לא יודע למה הרגשתי דחף עצום לעשות זאת, שאולי הוא עצמו יבצע את המילה עצמה, כפי שנוהגים לעיתים שאבי הבן מל ומוהל מומחה מסייע על ידו.

"אנשי ביתו של מרן הסתכלו עלי בהפתעה מוחלטת, הם היו המומים מההצעה והיו בטוחים שמרן יסרב לה וידחה אותה על הסף, וכך אכן היה. מרן אמר לי שהוא יבוא לשמש כסנדק אבל הוא לא מוהל ואינו יודע למול..."

"את הבריתות למבוגרים אני עורך במרפאה המיוחדת שיש לי בסמוך לביתי, בתנאים של חדר ניתוח, וכמובן שבבריתות כאלו אין קהל גדול. ואכן הגיע מרן, הכל כבר היה ערוך ומוכן, ורגע לפני הברית עצמה הגשתי למרן את כלי המילה ואמרתי לו: הנה, הרב יכול לקיים את מצוות מילה..."

"מרן זצ"ל מאוד נבהל ברגע הראשון. הוא הסתכל עלי כלא מאמין, "אני לא מוהל!!!" הוא אמר לי.

"איני יודע מהיכן קיבלתי את האומץ, עמדתי על שלי ואמרתי למרן שזאת בכלל לא בעיה ואני עומד כאן להשיג עלי שלא יגרום לשום נזק חלילה ואין לו שום סיבה לחשוש.

"מהשם היתה זאת, וכשראיתי שמרן מתלבט אם לקבל את ההצעה או לא, אמרתי לו באומץ לב לא אופייני: "שהרב יוריד מהיהודי הזה את האיסור 'כרת' החופף עליו, ועל ידי זה תהיה המתקת הדינים לכלל ישראל!".

"ואכן, מרן נתרצה ובירך בהתרגשות רבה את ברכת 'על המילה' בפעם הראשונה בחייו. הוא היה ידוע ברדיפתו אחר מצוות נדירות וכך זכה בפעם הראשונה לקיים מצוות ברית מילה.

"אחרי אותה ברית מרן היה בשמחה מאוד מאוד גדולה, הוא הודה לי מעומק הלב על החסד הגדול שעשיתי עמו. הוא נשאר עד סוף הברית של המבוגר וגם אמר את הברכות שלאחר המילה.

"לאחר שהגיע הביתה, ביקש מרן כמה ספרים לעיין בהם, ולאחר מכן הורה לנאמן ביתו רבי ישעיה אפשטיין, שיתקשר אלי ויבקש שאם תהיה הזדמנות אולי אתן לו למול גם גר צדק.

"אני משתדל לברך את כל הברכות ששייך לברך בזמן הזה, ומאחר ויש ברכה מיוחדת על מילת גרים, אני רוצה למול גר, דבר שעד כה לא חשבתי שאזכה לו..." הסביר מרן.

"הבטחתי, שבלי נדר ובעזרת ה', אני אקרא למרן בפעם הבאה שיזדמן לי למול גר, ואכן כעבור זמן מה הופנה אלי גר צדק, ירא שמים גדול, שביקש להיכנס בבריתו של אברהם אבינו ולבוא תחת כנפי השכינה.

"יצרתי קשר עם בית מרן והזמנתי אותו למול את הגר, ואכן הגיע מרן, ובדחילו ורחימו הוא בירך בהתרגשות גדולה את הברכה שאומרים לפני מילת גר והברכה שאומרים אחרי מילת גר, וכמובן גם מל אותו בפועל כשאני עומד לסייע על ידו". את השמחה העצומה שנראתה על פניו באותו מעמד, אי אפשר בכלל לתאר", מתאר הרב גלבר.

בהמשך לסיפור ששמענו מהרב גלבר, נציין כי באחרונה התגלגלה לידינו הקלטה של נכד מרן זצ"ל, יבלחט"א הג"ר גדליה הוניגסברג שליט"א, שמספר שפעם אחת הוא נכנס לבית מרן וראה שהוא בשמחה לא רגילה, ממש שמחה עצומה "כמעט שיכרון של שמחה", הוא מגדיר זאת.

העז הנכד ושאל את מרן לשמחה מה זו עושה, מה יום מיומיים, והשיב לו מרן שכל ימי חייו הוא מחזר אחר אמירת כל הברכות שאפשר לומר בזמן הזה, והיום זיכה אותו המוהל ר' שלמה גלבר למול גר בפעם הראשונה בחייו, וכשאמר את הברכות שאומרים על מילת גרים, הוא השלים לפי חשבוננו את כל סוגי הברכות ששייך לאומרן בזמן הזה, ומאחר ויש בזה תיקון גדול לנשמה על פי קבלה, הוא שמח באופן מיוחד על הזכות הנדירה שנפלה בחלקו.

לראות את אליהו הנביא

"למעשה היה למרן שר התורה עניין מיוחד מאוד במצוות המילה דווקא. לא הכל אנחנו מבינים, אבל את זה ראו בחוש שהוא מאוד מאוד ייקר את המצווה הזאת יותר באופן מיוחד. כולם יודעים כמה היה זמנו יקר לו עד מאוד, ובכל זאת במשך שנים רבות הוא היה מרחיק נדוד ונוסע לכל ברית שהזמינו אותו לשמש בה כסנדק מחמת חיבתו העצומה למצווה זו.

"מספרים שפעם בא מישהו למרן ואמר לו שהוא רוצה לזכות לראות את אליהו הנביא ואינו יודע איך יכול לזכות לכך. אמר לו מרן זצ"ל: "מה הבעיה? תבוא לברית מילה..." אולי התשובה הזאת מרמזת על כך שהוא אכן זכה לכך בכל ברית בה השתתף והיה זה דבר פשוט אצלו.

"אני יכול לספר לכם מעשה פלא, שהיה פעם איזה יהודי שהיה ספק אם הוא נימול כהלכה או לא. אני לא אכנס כאן לפרטי השאלה אבל זאת היתה שאלה מורכבת מאוד והייתה עדות של אחותו המבוגרת

לאחר הביקור, אמר מרן הגרא"ל לאותו ראש ישיבה, שיבדוק מה לגבי הברית של שניים מבין התלמידים, מרן ציין מי הם, האם הם נימולו כדת וכדין. התחילו לברר ושניהם אמרו שהם כמובן נימולים, אבל ברור נוסף העלה שהם נימולו על ידי רופא גוי רח"ל, הוריהם לא חשבו שצריך דווקא מוהל יהודי, כמובן שעשו להם הטפת דם ברית.

"כשסיפרו את הסיפור הזה למרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, הפטירו הנוכחים ואמרו שאכן ראייה מכאן שלמרן הגרא"ל שטיינמן יש רוח הקודש. נענה רבי חיים ואמר להם, "זה פשוט שלראש ישיבה יש רוח הקודש, אבל מכאן אין ראייה, כי מי שאינו נימול כהלכה, רואים את זה על הפנים שלו, לא צריכים להגיע לרוח הקודש בשביל זה..."

ממנו ב-12 שנה, שממנה היה משמע שאולי כן צריך למול אותו, ומצד שני היו סיבות לחשוב שאולי הוא כבר נימול. מאוד התלבטתי ולבסוף אמרתי לו שכדאי שנפנה לגדול הדור, העלינו את השאלה על הכתב וניגשנו, אני והיהודי הזה אל מרן זצ"ל, הגשנו לו את המכתב וחיכינו לשמוע את מוצא פיו.

"מרן קרא את המכתב בעיון רב, ולאחר מכן הסתכל בפניו של האישי, עיין בו, שב והסתכל במכתב ועוד פעם הסתכל בפניו, ולאחר עיון חוזר בפניו של האישי הושיט לו מרן את ידו לברכה ופסק "כשר וישר".

"בעניין זה מספרים שפעם בא ראש ישיבה מאחת ממדינות דרום אמריקה אל מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, ועמו כמה מבכירי תלמידיו.

המשך מעמוד 12 | הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

כפצ"ח ביום קדשי, וקראת לשבת עונג, וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר'. חז"ל דורשים מפסוק זה שאסור לדבר דברים שאינם-צריכים בשבת, ובהמשך הפסוק נאמר 'הן לא קצרה יד ה' מהושיע ולא פָּבְדָה אֶזְנוֹ מִשְׁמוֹעַ'.

ועל כן - אמר הגר"ח פיינשטיין לאב - אם תקיים את הפסוק הראשון, ותמנע מלדבר דברים בטלים בשבת, תזכה שיתקיים בך גם הפסוק הסמוך.

ההורים קיימו את הדבר בהידור, וזכו להיפקד.

(מתוך הספר הנפלא 'שבת בשמחה' בעריכתו של הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

בקידושא-רבא שנערך במסגרת המשפחה, סיפר האב בקול שנוק מדמעות, את גודל הנס, ונשא דברי הודיה לבורא עולם על החסד הגדול שעשה איתם.

האב סיפר שכאשר עלה אל הגאון רבי חיים פיינשטיין, ראש ישיבת 'עטרת שלמה', ושאל בבכי ותחנונים מה יעשה וייושע, השיב ראש הישיבה שיש סגולה מיוחדת לפתיחת שערי השמים לתפילות, והיא, לקבל על עצמו שלא לדבר דברים בטלים בשבת.

הגר"ח סמך על כך את הפסוק 'אם תשיב משבת רגלך, עשות

המשך מעמוד 17 | הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א

כשהיהודי חי באמונה שכזו ובדרגה שכזו - שימי המעשה הם מעין שבת אצלו - השבת היא כפולה ומכופלת: שבת שבתון; וזו כוונת הכתוב: אם **ששת ימים תעשה מלאכה** - שהאדם ידע שכלום לא מכוחו, אלא הכל מידי הקב"ה - אזי **וביום השביעי שבת שבתון**.

האורח יצא מבית המדרש, הצלחת של הרבי בידיו. הוא החזיק אותה בחרדת קודש ואץ רץ למסעדה שלו בלב-לבה של תל אביב, פתח אותה והניח את הצלחת במקום בולט.

בבוקרו של יום המחרת הוא אץ להטביל את כל כלי המסעדה, ובכל יום היה מקדים לסגור את החנות כדי להספיק לשמוע קדיש וברכו בבית המדרש לעלוב.

ממנהגו זה לא סר גם כאשר ברכתו של הרבי פעלה והוא הפך לעשיר ונגיד גדול. רק הכיפה הקטנה הוחלפה בכיפה גדולה וקבועה, הביקורים בבית המדרש נהיו תכופים, והוא עצמו הפך ליהודי ירא ושלם, ההולך בדרך ישראל סבא.

(מתוך הספר אור השבת)

הופכים ימי החול להיות אצלו כמו שבת, ימי אמונה. לכן אמרו בזוהר הקדוש כי "מינה מתברכין כל שיתא יומין" - האמונה של השבת גורמת שגם בימי המעשה יתברך האדם ותהיה הפרנסה מצויה בידו, ולכן גם תיקנו חכמינו שנאמר "היום יום ראשון בשבת", "שני בשבת", "שלישי בשבת", כי כל יום הוא בבחינת מעין שבת.

רבי חייא בר-אבא מספר במסכת שבת (קיט, א): "פעם אחת נתארחתי אצל בעל הבית בלודקיא, והביא לפני שולחן של זהב משוי ששה עשר בני אדם, ושש עשרה שלשלאות של כסף קבועות בו, וקערות וכוסות וקיתונות וצלוחיות קבועות בו, ועליו כל מיני מאכל וכל מיני מגדים ובשמים, וכשמניחים אותו ואומרים לה' הארץ ומלואה וגו', וכשמסלקין אותו אומרים השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם".

היתה שם עשירות מופרזת, ורבי חייא ניגש לאותו בעל הבית ושאלו למקור עשירותו: "אמרת לי: בני במה זכית לכך? אמר לי: קצב הייתי, ומכל בהמה שהיתה נאה אמרת: זו תהא לשבת. אמרת לי: אשריך שזכית וברוך המקום שזיכך לכך". הרי שבזכות השבת זכה לשפע בכל ימות השבוע.

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ **שמיכה שיש בה ארבע כנפות - האם מותר להתכסות בה?**

◆ **מאיזה גיל מחנכים את הקטן למצוות ציצית?**

◆ **האם צריך לישון בלילה עם בגד הציצית?**

זמן הקיום של מצוות ציצית

- לדעת הרמב"ם - הלוּבש בגד בן ארבע כנפות ביום, חייב בציצית, וכשלוּבשו בלילה, פטור מציצית. ולדעת הרא"ש - בגד המיועד לשימוש בעיקר ביום, או ביום ובלילה, חייב בציצית אף בלילה; ובגד המיועד בעיקר לשימוש בלילה בלבד, פטור מציצית אף ביום. ולהלכה מחמירים כשתי הדעות.
- יש אומרים שבגד בן ארבע כנפות אינו חייב בציצית אלא כאשר לובשים אותו, או מתעטפים בו, ולא כאשר רק מעלים אותו על הגוף שלא בדרך לבישה, כגון פְּהֶתֶפְסוּת בשמיכה. ויש חולקים.

- זמן הברכה על מצוות ציצית בבוקר, הוא מהזמן ניתן להבחין בין צבעי התכלת והלבן. בתרגום זמן זה למעשה רבו השיטות, והן נעות בין 6 דקות לאחר עלות השחר, ל-30 דקות לפני הנץ החמה.

- על פי דברי הגמרא, יש לקיים את מצוות ציצית בכל עת, וכן מנהג ישראל מדורי דורות. אולם, מדאורייתא, אין חובה לרכוש בגד ציצית, אלא שכאשר יש לאדם בגד בן ארבע כנפות, והוא לובשו, עליו לקשור בו את חוטי הציצית.

- מצוות מזוזה, אינה מחייבת לרכוש בית כדי לקבוע בפתחו מזוזה, אלא שכאשר יש לאדם בית והוא נכנס לדור בו, עליו לקבוע מזוזה בפתחו בשעת כניסתו לדור בו.

דיני אשה וקטן בלבישת ציצית

- לבישת ציצית על ידי אשה היא מעשה של יוהרה. ובגד המיוחד לציצית, דהיינו 'טלית קטן' ו'טלית גדול', יש לאשה גם איסור ללבושו - "לא יְהִיָּה כְּלִי גֶבֶר עַל אִשָּׁה".

- קטן היודע להתעטף בבגד הציצית, אביו חייב לחנכו במצוות ציצית. והמנהג הנפוץ - לחנכו למצוה זו מגיל שלוש ואילך. וצריך שבגד הציצית יהיה בגודל כזה שניתן לכסות בו את ראשו ורוב גופו.

- לדעת השולחן ערוך, אסור לנשים לברך על מצוה שהזמן

גרמא, כיון שאינן יכולות לומר 'וציננו'. ולדעת הרמ"א, מותר להן לברך, כיון שהאנשים מצווים על מצוה זו, ומחמת הציווי לאנשים, אף הן מקבלות שכר בקיימן את המצוה.

הנהגות שונות בבגד הציצית

- מותר להיכנס עם 'טלית קטן' לבית הכסא, בין כשלוּבשו מתחת לבגדיו, ובין כשלוּבשו מעל לבגדיו. אולם, ראוי שלא להיכנס לבית הכסא עם 'טלית גדול', כיון שהיא מיוחדת רק לשעת התפילה.

- מותר לישון עם טלית קטן, אך יש מהראשונים שכתבו, שנהגו שלא לישון עם טלית קטן, מפני כבוד המצוה. וכן נהג החזון איש. ולדעת האריז"ל, על פי הקבלה, יש לישון בלילה עם טלית קטן.

- על טלית גדול חדשה, יש לברך 'שהחיינו', כדין בגד חדש; אבל על טלית קטן, אין לברך שהחיינו. ואם קנה טלית ללא חוטי ציצית, יברך שהחיינו בשעה שקושר את החוטים.

- חכמינו ז"ל אסרו למכור לגוי בגד ציצית שקשורים בו חוטי ציצית, מחשש שיתחפש לישראל, ויתלווה לישראל בדרך, במקום שאין איש, והלה יסבור שהוא ישראל, ולא יזהר מפניו, ויהרגהו.

ההנהגה בחפצי מצוה בתום השימוש בהם

- חפצי מצוה, כגון חוטי ציצית, שופר ולולב, שקוּיָמָה בהם המצוה, והם עומדים לשימוש נוסף למצוה, אסור לעשות בהם שימוש אחר מלבד המצוה, משום שיש בכך בזיון למצוה.

- חפצי מצוה שאינם עומדים לשימוש נוסף - לדעת השולחן ערוך, מותר להשתמש בהם, ואף להשליכם לאשפה. ולדעת הרמ"א, אסור להשליכם לאשפה.

- בגד ציצית, אינו נחשב לחפץ של מצוה כחוטי הציצית, ולאחר שהוסרו ממנו החוטים, מותר לכל הדעות להשליכו לאשפה; אולם, אסור לעשות בו שימוש בזוי שיש בו משום פחיתות כבוד למצוה.

בבין הזמנים פסח ערכנו מבצע שכל ילד שלומד לפחות שמונה ימים מתוך עשר בבין הזמנים את הדף היומי בהלכה יקבל שי אישי, ואחר פסח אספנו את השמות של הילדים שלמדו ונתנו להם ארנק עם הקדשה אישית

הצצה לרגעים מרגשים שתופסים את תשומת הלב בתוך מרוץ החיים השוטף

השיעור כל ילד קיבל כרטיס הגרלה, ואחר חודש עשינו הגרלה על כרטיספר בשווי שלושים שקל וכן שתי הגרלות על סידור עם חריטת שם הזוכה וכן עשר הגרלות על פרסים שכל אחד מהם עולה בסביבות השמונה שקל.

2. בבין הזמנים פסח ערכנו מבצע שכל ילד שלומד לפחות שמונה ימים מתוך עשר בבין הזמנים את הדף היומי בהלכה יקבל שי אישי, ואחר פסח אספנו את השמות של הילדים שלמדו (בערך עשרים ילדים) ונתנו להם ארנק עם הקדשה אישית.

בברכה

מארגני ומשתתפי השיעור

"מה שיפה במכתב הזה", אמר לי אחד העובדים במשרד, "שזה לא משהו ייחודי. הילדים המתוקים האלו מת"ת זכרון מאיר אמנם כתבו לנו מכתב מסודר בו הם מדווחים על הפעילות ועל ההצלחה הגדולה שהם רואים בסייעתא דשמיא, אבל אני שמעתי מפה ומשם על עוד כמה שיעורים כאלו שנמסרים על ידי ילדים, וכן על ידי בחורים צעירים מאוד".

המכתבים הללו כמוזבן מחממים מאוד את הלב, הם כולם מתווקים ונשמרים יחד עם אלפי המכתבים שהגיעו למשרדי דרשו מאת הנבחנים ובני משפחותיהם, במשך למעלה מ-25 שנות פעילותו של הארגון.

אחת המשימות הכי מהנות שקיימות בסדר יומו של עובד במשרדי דרשו היא לפתוח את המעטפות או הודעות האימייל שהתקבלו, ולקרוא את הפניות והתגובות של הלומדים והנבחנים. תענוג צרוף! התגובות מגיעות מכל רחבי הארץ והעולם, ולא תמיד הן נכתבו על ידי הנבחנים עצמם. לפעמים אלו האימהות או נשותיהם של הנבחנים, שכותבות, האבות הנכבדים, משגיחים בשיבות שכותבים מרגשי ליבם על התרומה העצומה של הלימודים במסגרת תוכניות דרשו לרומם את בחורי הישיבה, ועוד ועוד.

אחד המכתבים המיוחדים שהגיעו באחרונה למשרדי דרשו היה מכתבם של תלמידי ת"ת זכרון מאיר בני ברק, שהקימו שיעור דף היומי בהלכה תחת השם 'שי"ח החיים', לזכרו הטהור של מרן שר התורה זיע"א, ולע"נ הדסה בת בת-שבע.

משתתפי השיעור הם תלמידי כיתות ו' וכיתות ז', ומה שמויחד בשיעור הזה זאת העובדה שאת השיעור מוסרים המשתתפים עצמם, מארגני השיעור, ילדים בעצמם, מתגמלים את עצמם ואת חבריהם בפרסים ומתנות, על מנת לדרבן את המשך ההשתתפות בשיעור.

וכך הם כותבים לנו:

לכבוד ארגון דרשו

אנו תלמידי כתה ז' ו' בת"ת זכרון מאיר - האדמו"ר מגור 7 ב"ב פתחנו שיעור במשנה ברורה לפי עמוד הדף היומי לפי מחזור דרשו בהמלצת ועידוד רבני כיתתנו.

השיעור קיים כבר למעלה מחודשיים כשבכל יום מוסר את השיעור מגיד שיעור אחד מבחירי אחת הכיתות שמכין את השיעור היטב לפני מסירתו.

וכן רשמנו ועודדנו ילדים להירשם לדרשו, והרבה ילדים נבחנו וקיבלו תוצאות יפות.

בשיעור בערך עשרים וחמשה ילדים.

אנו אספנו בפורים כסף למען השיעור ומידי יום אנו מחלקים לכל ילד ממתק ולפעמים יש הגרלות על פרסים, לדוגמא:

1. במהלך החודש הראשון של השיעור בנוסף לממתק בסיום